КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

ШИНАРДИ,
5
МАРТ,
1968 шу.
№ 28 (4508).
Мах 2 кап.

СЕРДАЛО
(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ
1923 ШЕРА ДЕНЗ

ТАДЖИКИСКИ ССР. Душанбинска «Ремстройдормаш» хьаче заводо нисвонтIехь хьа а даь, тIехнам баьб шолц новача электрически гIишлойеаьхьара машента. Цар отташ эзараш сомах нхадергда, хIана аьнча, машагIа дола эвашии вIашагIдахкача опыт йола построннкаш хIана керттерча балхашна хьежабергба.

СУРТА ТIА: шолц нова гIишлойеаьхьара машина.

Р. Поздняков сурт.
ТАСС фотохроника.

ХЬА ДЕКХАР, КОМСОМОЛ

Тахан Грозне ший болх дIаболабу XI-ча областной комсомольски конференце. Гулбеннача делегаташа итог ергья шин шера карагIдаьннечуна, гучадоахаргда балха юкъера кхоачамбоацараш, белгалдергда уж дIададахара новкъаш.

Республика комсомольски организацешта дукха дика гIулакхаш карагIдаьннад. Халкъа боахама деррига доакъошка хьинаре къахьегаш ба Нохч-ГIалгIайчен кагирхой. Цар шоай низ кхобиц КПСС XXIII-ча съездан [redacted] XV-ча съездан решенеш толамца кхоачашъяра.

Республика берригача къахьегамхоша санна, юбилейни шера къьостта чIоагIа къахьийгар Нохч-ГIалгIайчен кагирхоша. Яржача социалистически яхье доккхий толамаш дахарах ВЛКСМ ЦК даим лелаю памятни байрак еннай Старопромысловски районин комсомольски организацена, «Советски Iаьдала 50 шуи В. И. Ленин ваь бIаь шуи дузача ден сийна лелча къахьегама гIулакхий летопись» яхача ВЛКСМ ЦК сийлен Книжка тIа дIаяздаьй Надтеречни районин комсомольски организаци. Социалистически яхье даим доккхий толамаш доахаш хьабагIа Грозненгъ производственно-товарни контора кагий нахи мехкарийн. ХIанз цар керда инициатива дIайолаьй: Ленински комсомола 50 шу дизара сийна социалистически яхь республике оггара хьалха дIайола а ль, цар кхайкарах лаьа республика берригача кагирхошка, шоай инициатива хьалаца, аьнна.

Иштта дикача гIулакхашца белгалъяьна я Грозненски химкомбината, вагонни депо, крекинг-завода, швейно-производственни объединене комсомольски организаци.

Эзараш къона специалисташ ба республике шоашта хьалхашка латта декхараш сийленца кхоачашлеш. Цар тIагIертта къонсам доаттабу кердадар балха юкъехкадьара, къахьегам Iилман дарда тIа вIаштIехьбаьккхара, производства культурен эстетикен лакхъяра, хьинаре дакъа лоац общественни конструкторски бюрошка, технически творчестве.

Де а доагIаш сий ду республика колхозашкарчен совхозашкарчен кагирхой коллективаш. Хьехаме къахьег цар, хьалха латт социалистически яхье. ХIара ферме, бригаде, кхашка гуш да цар толамаш. 187 комсомольско — кагирхой бригадаш, механизированни звенош хилар юбилейни шера хьувкъам чуэцаш. ДIададахача шера 1-ча январе зена 1-ча октябре кхаччалца хьайбай боахама культура лакхъяраш, хьайбай фермашкара къахьегама хьалаш толдараш хиннача Ерригроссийски хьажаре дакъа лоацаш хилар республика 12 комсомольско-кагирхой коллектив. ЦIаьта цар дика толамаш а даьхар.

Укх тIехьарча хана республика комсомольски организацеша дика тоабаьб кагирхошта коммунистически хьетам балара болх. 372 кружокашкен, политически клубашкен, семинарашкен политически дешар Iешаш ба эзараш кагий нахи мехкарийн. Марксизма — ленинизма теори Iомаяра тIа-тIа хуьлуш кхагIа тIакхуь кагирхой.

Боккха терхам тIаьхийт комсомольски организацеша кагирхой партен халкъен революционни традицешца хьалкхебара, царна патриотически кхетам балара. 20 эзар сонгIа болча кагирхоша дакъа лаьцар юбилейни шера Нохч-ГIалгIайчен сийлен моттигашка гIолла лаьча походашка. Кагирхошта лукъа вазенийн патриотически кхетам балара е тайпа формаш: тематически сайренаш, тIемой ветеранашца вIашагIкхетараш, «Заржина» яха тIема-спортивни ловзар, летчикийн «Ракета» яха клуб, иштта кхы а.

Республика комсомольски организацеша беча балхах кхы дукха а дикалараш дуйцa йиш я. Цхьабаьда, белгаллаха деза кхоачамбоацараш а. Цхьайолча комсомольски организацеша клетанца кулгалдац социалистически яхье, кагирхой шIенхаштта оаргагIбаьхьа тIапйна социалистически декхараш кхоачашъяра. Къьаста эзала бу на болх республика гIаштлешьчарча комсомольски организацеша. Цига дукха моттигаш нийсслу къона болхлой каст-касто хуьйцалуш, къахьегама дисциплина телхаш. КIеззига ба хьайбай фермашка болх бу кагирхой. Цхьайолча моттигашка ледара латт профессех бола конкурсаш, кагирхой технически творчества хьажарш вIаштIехьдоахилга, смежни специальносташ Iомаелга.

Кагирхошцарча идеологически балха кертера моттиг дIалоец политически дешаре. Бакъда, из гIулакх а цхьацаммаьа ледара латт. Кружокаш болх ца беш сайца моттигаш а нийслу.

Дукха кхоачамбоацараш да республика лакхехьарча дешара заведенеий, школай комсомольски организацей балхаш.

ХIанз керттера декхар да махула сихагIа балха юкъера кхоачамбоацараш дIададахара иза тIеберзабир. Цу хьакъехьа де хьараш белгалдоахаргда областной комсомольски конференце.

Ер шу къьаста белгала да комсомольски организацешта. Ленински комсомола 50 шу дуза юбилейни шу да ер. Ах бIаь шера турпала никъ баьб комсомоло, парте тешаме гIонча ма хилларах тарра, цо хьалхашка оттадаь декхараш сийленца кхоачашдеш. Тахан а, берригача советски кагирхоша санна, Нохч-ГIалгIайчен комсомольцашен кагирхошен тешаме Iош ду КПСС Центральни комитета дIало а парте хьалхашка оттадаь моллагIа декхар эшаь кхоачашдира шоай вазар ца кхоле.

ДIадахача юбилейни шера Iоалича опытах шорра пайда а эцаш, республика комсомольски организацеш декхарийна, а Ленински комсомола 50 шуи В. И. Ленин ваь 100 шуи дузача ден сийна тIаийца социалистически декхараш массе метта тIехкхоачашдергдола гIулакх вIаштIехьдаккха. Социалистически яхье кулгалдеча хилийта йиш яц формализм. ШарагIа бовржае еза яхье тайп-тайпана формаш.

Шендаь дIалаха деза кагирхошцарча идеологически балха юкъера кхоачамбоацараш. Дешна терме е еза кагирхошта коммунистически патриотически кхетам балара. Цу хьакъехьа чIоагIа лоархIаме да партен халкъен революционни традицешца уж хьалхебар. ДукхагIа вIашагIкхета еза сийлен моттигашка гIолла еш йоа походаш, тIемен къахьегамен ветеранашца вIашагIкхетараш, тематически сайренаш.

Къьастта терхам тIабахийта безаш гIулакх да физкультурин болх тоабар, кагирхоша [illegible] деношка салоIа гIулакх вIаштIехьдоккхилга.

Комсомольски организацей балха даим йоакхо е декхарийна а партийни организацеш. Партийни кулгалдарах латт комсомола низ.

Толамий шу хилийта деза комсомола юбилейни шу. Шоко вх Нохч-ГIалгIайчен комсомольцашен кагирхошен шоаьта хьалхашка латта декхараш дIахо а сийленца кхоачашдергхилларах.

Пхе шера план — ханал хьалха!

* * * * *

В. И. Ленин ваь 100 шу дизара накъадолхаш

КЕРДАЧОХ ПАЙДА ИЙБЕШ

ЖIира шин зийнахьа салоIардолча системага доваларца дувзаленна автопарках боаттIача тайпара пайда эцара экономика дагIайоалара йола ерригa источникаши стимулаши оаргагIа а лаьа дукха балхаш даьа «Чечингстройтранс» объединене коллективо. Кердача методах автопарк болх бе яккхара календарни план оттайир, пехашен, служебашен болх бергбола графикаш кийчйир, коллективашта кердача методах болх бергбола порядок дIайовзийташ йола собранеш дIайихьар, кхыдола балхаш а чакхдаьхар. Кердача режимах болх беча автобоахамашкара опыт хьавцар дукха Запорожьен Махачкалан баха а хилар объединене специалисташ.

Цул сонгIа мухьаш дIа-юха укийтараши иа мухь дIанйбераши цхьан режимах болх бергбола дукха мероприятеш а кийчйир. ДукхагIа терхам тIабахийтаб салоIача деношка болх бе араяланаш йолча машинашта ремонт бран цар болх дикагIа вIаштIехьбаккхарах.

№№ 1, 4 йолча гаражашка машинаш кердача режимах цхьан бетта болх бергбола экспериментальни группаш вIашагIъехкар. Цар балха анализ йича дикха пайда кийцар ерригачa объединене коллективо а кердача системага доалара.

Боккха терхам тIабахийтар берригача наха салоIача шин зийнахьа а царех цхьан венна болхлоша салоIаргдола гIулакх вIаштIехьдаккхара а. Техникo-экономически хьокхамашта лаьча анализо хьахьекхар шин ден салоIао балха Iеткъаш юацийта. Цу объединенерча стандартех йоаца оборудованин кийчъеча цеха коллектива новкъосталца торо хул тайп-тайпара технически мероприятеш чакхъяха. По модернизации ремонти ю гаражнин металлорежущих оборудованена. Цу дакъе дукха балхаш ду цу объединене рационализаторашa. 1967 шера мухь комплексни бригадашa дIахкухьаргболаш рационализаторашa еннача предложене торо хилийтар мухь тIаботтара коэффициент 20 процент лакхъе а пачхаьалкхен план 140 процент кхоачашъе а. Соалха шера 536 тонн мухь дIабицьар комплексни бригадаша.

Машинаш тIера кирпичаш Iоаккхарен хьатIайоттарен балхаш механически дьисапе дар бахьан доладь 20 процент кIеангагIа йох кирпичаш.

Дика лоа цига капитальни ремонт ю балхаш. Цхьа-дале ремонтии бален ремонтно-механически заводе я. 1968 шера план ерригача машинашта тайп-тайпарча оттхалаштен ю ремонти дарздIача, 441 единица я. Автомобила баьча наькъара хьежна профилактически ремонт яра хьажарийн график оттам, берригa иза тIабахийта из кхоачашъе а хьеж.

Цул сонгIа объединене шIенхашта лелалу автомобилашта ремонт яра толашагIа йола методаш балха юкъе кхахьара дешаш а. Иштта Киевски политехнически института гIоница чена оттхалаш лоха температура йолаш вIашагIхоттилга, цилиндрий блокашта алмазни шлифовка ерга вIаштIехьдаьккхад цар, ин. Судакови Марущекоа еннача предложенех экскаватора поворотни вала конструкци хуппарах 2828 сом пайда баьлар, ин. Резуненко, Ермолко гидроподъемникий маслонасоса корпус шламеттаоттадара еннача предложене 633 сом пайда бир.

Шефски новкъостал ду объединене коллективо «Советская Россия» яхача колхоза, Наурски района конеаш делаеча совхозаштIа. Царна сом, баьпадаараш дIаккхаьа машинаш хьежаю.

Мухь дIаккхаьара план хенал хьалха кхоачашъяра шерра яьржача социалистически яхье дика толамаш доах 1968 шера а. Хьалхарча шин бетта план толамца кхоачашъяьй объединене болхлоша.

Вай лаккхехьа кийшача дикача гIулакхашца цхьана тоъал пайда эцандa йола резерваш а я укхаза. Транспорта тIехьатусача цапценах бахьанаш бола пайда эцам. Каст-каста болхлой дIа-юха буялаш моттигаш а нийслу. Мухь дIа-юха кхухьача машинех 23 процент гIишлоеньераш дIа-юха кхуалаш я. Хаппахьа ремонт ца яр бахьан доланг машинаш автопаркера гIехьа арадалаш моттигаш нийсъялар бахьан долаш нараднаш ца кхоачаш ца еш юс. Тера мухь Iобоассабарга хьежаш а дукха ха йоаш машинаша.

Уж дьалхашка латта гIулакхаш кхоачашдаро торо хулийтаргья тIаийца социалистически декхараш кхоачаш а тIехкхоачаш а де.

М. ПЛЮЩ,
КПСС Грозненски горкома инструктор.

ХАЛОНАШ ЭШАЕШ

Атта дац хьайбаш лелaдераьшта хIана болх бе. Хаоттал каст-каста хуьцалу: е доа дelx, е догIа делх, цулула хьайбашта доакъар хьатIаувза хала да.

Бакъда, Шелковской района «Коминтерн» яхача колхоза хьайбаш лелaдерашa балха темпаш лохъайитац. Берригa наз тIабохийт цар хьайбаш дика хилийтарам шура лаьгI ца алийтаpaм.

1968 шера укх деношка цу боахамерча доярхойн скотникийн «доярка ди» яха дIей кхьар. Иза деадоча хана лнварь бетта даьлача толамий итогаш а йир, цига дIахо йолача хана де дезараш белгал а даьхар.

Цу итогех лаьха хьокхамаш даьхадар еаанд 8 класс яьккхача ши бутт мара болх бу а боацaча Кмалиникова Раис. Цига 2190 килограмм йолча 2215 килограмм шура даьккхар цо. Иштта дика къахьийгар В. Сыcниковас, Б. Каргамедовас, Р. Кадыровас.

Болх бер № 4 йолча МТФ хьайбаш лелaдераьшта цар доакъар хьайбашта боарам болбеш дукха лоххарех. Из бахьан долаш шурийга дIабаха мах лохбеннаб. Балха дукха дац укхаза Iаьсантта тIакхета доаз а. Планах дийнахьа бухк 800 грамм кхета езача 170 грамм мара дац хIара Iасилга тIакхета дух.

1968 шера дола социалистически декхараш тIаийцад доярхоша.

Г. УМРИХИН.

ОПЫТ ДIА-ХЬА ЭЦ

Укх деношка ВЛКСМ Грозне комсомольски политически оттe болх беча пропагандистий городской семинар хилар. «ХIаллерча заман политика актуальни дешарех» лаьца лекци йийшар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропаганди агитацен отдела заведующе заместитела Э. И. Лина.

Лекци йистельача пропагандисташа шоай болха опыт дIа-хьа эцаш къамаьлаш дир.

Семинар чакхйоалаш комсомольски политически дешара серерча пропагандисташта хьалхашка латтача декхарий хьакъехьа къамаьл дир комсомола горкома идеологически отдела заведующа Ю. Марейченкос.

Г. СУЛТАНОВ.

ХЬИНАР АЙДЕННАД

Новогрозненски мехкадьтта чакхдоакхача завода коллективо 25-ча феврале кхоачашдир валови продукци арахецара шин бетта план. Планал сонгIа арахийцар эзараш тоннаш продукци. Яхье яьннача завода установкашта юкъе хьалха латт С. С. Саламовн И. Я. Шировни керте латтача установкашта цехен коллективаш.

У. БАГРИНЦЕВА.

* * *

В. И. Ленин кхи лелача Грозненски мехкадьтта чакхдоакхача завода болхлоша дика къахьегама толамаш доах пятилетка кхоалагIча шера. Сийрда мехкадьтта продукци арахецара шин бетта план 28-ча феврале кхоачашъяьй цар. Хьы а хьалха кхоачашъяьй из заводе ин. Вахъялов, Ширый керте латтача установкай технологашен Мулин Анатолий Ивановича кулгалдеча цеха коллективо.

Я. ФОМЕНКО,
укх шерара йоаца мера.

Грозненски химически комбината хьалха латтачарех я № 32-111 йолча цеха коллектив. Февраль бетта планал сонгIа арахийца продукци отташ эзараш сомий мохьа я. Иштта дикха къахьегама толамаш доахача дакъа дакъе лоьцa комсомольцашен кагирхошен. Царна юкъе хьинаре къахьегарца белгалваьнна ва компрессорни отделене [illegible] машинист Литов Юрий. Цеха болхлошта юкъе оттара хьалхарчарна коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи яьккхий иез Литова. Общественни балха тIа а хьинаре дакъа лоац цо. Из ва пенгазета редколлега член цеха рационализаторашта юкъе дикагIа лоархIаш волча рационализатор.

СУРТА ТIА: компрессорни отделене лоннхагIволу машинист Ю. Литов болх беш вола.

И. Пинова сурт.

ЯЛАТ ХЬУВКЪАДАРА

1964-ча шера «Терец», «Красноармейский», «Лермонтовский» яхача совхозий тIехьашсам хиннача отделенех вIашагIъелла тха совхоз хIана дукхача отраслех латта экономически низ бола боахам ба. Шерагара шерага, балха опыт лаккъаларга хьежжа, доалу боахама продукце единицага дIабода мах. Боахама экономически низ кIара шера чIоагIлуш хилар къьаста хьахьокх укх цифраша- Нагахьа санна 1966-ча шера тха совхоза хинна пайда цхьайтта эзар сом мара хиннабеце, дIададахача шера кховатткъех пхийтта эзар сомага хьаьчар из.

Лаьтта лелахарах хинна доход дIададахача шера 139 эзар сомага дIакхаьчар. Уж цифраш сеала лакха ене а цар гучайоах боахама торонаш, тIехьа тIайоагIача хана юртбоахама продукци дукхагIа яарца боахама хула пайда кхы а алсамбаккха йиш йолга хьахьокх.

Нагахьа санна тха совхоз вIашагIйоаллале кIана боахама доалаьярча лаьттанашка дIаюош хиннача юртбоахама культурай хьувкъам геттара лоха хиннабеле, укх тIехьарча шин шера дикка дегIабенаб из. Иштта, 1964-ча шера кIара гектара тIара итт, шийтта центнер гураьа дув кIа, кхойтта центнерага кхаччалца хьажкIа, 120—150 центнер шекара свекла мара йоаккхаш хиннаеце, дIадахача шера цу культурай хьувкъам дикка лакхбелар. Гураьа дув кIа дIалийнадар 1438 гектара тIа, хIаьта хIара гектара тIара чуийна хьувкъам тхьаь центнерал сонгIа хилар. ХьажкIаш а иштта дика хьийкъар — 647 гектарах хIаране тIара —23 центнер даьккхар. Шаккха ца хиннача тайпара дика хилар шекара свекла а. ХIара гектара тIара кхо бIаь центнер чуийцар из.

Уж вай белгалъяьраш тха боахамо кхееча культурех керттераярраш я. ХIаьта хIара шера уж дикагIа хьувкъаярга хьежжа дукхагIа хургба тха боахама хула пайда а. Совхоза кулгалхой, специалистий, кхаш лелaдерий берригa низ тIаберзабаь ба хьалха латта опыта Iилманна карагIдаьнна кердадараш производства юкъе а кхуллаш юртбоахама культурай хьувкъам алсамбаккхара.

ДIададахача шера гураьа деза дIаболабелар тха кхаш лелaдераш пятилетка кхоалагIча шера хургболча хьувкъама дард йолха. Агротехнически доацача хана дика кийчдаьча лаьтта кхоачамболаш удобренеш а товсаш 1897 гектара тIа дIалийра гураьа дув кIат, шийтта хаппахьа аьла лаьккхар бIаьсти культураш хIае заьрхIа лаьтта а. Уж балхаш деча агара хьалха вIашагIъелаьр оаха йоккха опыт йолча механизаторий гусенични тракторех латта отряд. Опыта хьахьекхар цу тайпара балхаш деча къахьегама овеарле дикка лакхлуъга, техникана а къахьегамхошта а эша гIулакх доаттаде аттагIа долга. Къьастта дика къахьийгар уж балхаш деча трактористаша Магаев Лечас, Балаев Джунидь Мусаев Рамзана. Цхьаккха да дIадахийтацар цар шоай сменни заданеш дикка тIехкхоачаш ца еш.

Боккха терхам тIабохийт оаха севооборот нийса вIаштIехьъяккхара. 1966-ча шера белгал а ль юкъейоалайир севообороташ, хIаьта уж йиза караерзаь довргда тхо укх шера. Цу дIадахача шин шера опыто хьахьокх севооборотех юртбоахама культураш хIаерах бoала пайда.

ХIара шера дукхагIа хул тха боахаме кхашка туоса удобренеш а. Дика кхетаду оаха удобренеех боала пайда лаьттан органически составага а цьожаш товсарах алсамбоалаш хилар. Цу гIулакха вIашагIъехкай оаха картограммаш. Цхьа-дале, картограммашка а хьожаш гураьа дувча, ялата, аьба аьхача лаьтта эшначa боараматIа минеральни удобренеш тайсар. Цул тIехьагIа гураьа дув алат дIадийлача кхашка хIара гектара тIа 1,5—2 центнер а кхоачийташ аммиачни селитраца подкормка йир. Цу хьакъехьара балхаш хIане а гIехь дешна ба кхаш лелaдераш. ХIанзле гураьа йийнача культурашта подкормка еча цхьа эзар тонн аммиачни селитра дIатесса хьинцах тхо, ерригa тасса езар 1640 тонн мара йоацача. Дика вIаштIехьдаьккхад механизаторашa бIаьстан юкъе ю культураш дIаюоргйолча кхашка органически удобренеш яхкара гIулакх а. Кхашка араяхьаз кхо эзар тонн кхо. ХIанз геттара сихделлнах уж балхаш. Механизаторашта дийо хаьр БIаьстан балхаш дIайолале дукха ха ца йисалга. Цудухьа сухалбу механизаторашa.

Ший хаппахьа йоакхо аьй совхоза кулгаллоша зене садоаккхача хIалашцен юртбоахама культурашта хулача зазарашцен къонсам лаьттабу ядохимикаташи оасарца къонсам доаттабу гербицидаш Iалашъяра. Уж кхоачамболаш я совхозе.

Из ерригa лича а юртбоахама культураш дика хьувкъае йиш яц дIалуцаш йола фу дика ца хуле. Хьалхе а кхоачамхилал Iалашдаь хинна пукха, горола, люцерна, суданка, шекара свекла фу дIалувча кондицега дIакхоачадаьд. Iалашдаь ерригa а хIанз дац аьнна фу цхьаьагIчен моллагIен классах ца.

Боккхача лоархIаме да къахьегам нийса вIаштIехьбаккхар. Хьалхе а вIашагIъехкай оаха шекара свекла кхеергйола пхиъ механизированни звено, хьажкIа лелaдергйола ворхI механизированни звено. ХIара звенона кулгалде оттабаьб хьалха дика къахьегама толамаш даьха йоккха опыт йола механизатораш. Царех ба, масала, шекара свекла кхеш Ш. Наурбиев, В. Муцараев, С. Гайтукаев, хьажкIаши генераши кхеду А. Цагаев, Б. Сатуев, кхыбараш, тхьамка кхеду П. Байсаева, Х. Абубакарова.

Пятилетка кхоалагIча шера тхона хьалхашка латтараш бехктокхаме декхараш да. ХIара гектара тIа 180 центнер шекара свекла, 26 центнер фуальхьа хьажкIаш, итт центнер тхьамка кхеде доша пламах. Бакъда, хIара гектара тIара кхо бIаь центнер шекара свекла, 32 центнер фуальхьа хьажкIа 15 центнер тхьамка кхеде дош деннад совхоза болхлоша.

Уж бехктокхаме декхараш кхоачашдара хьалана дартдоацаш гIулакх да механизаторий, кхаш лелaдерий кадраш кийчъяр а. Центральни усальбе вIашагIъехкача курсашка дийша ваьннав кхойтта тракторист, шийтта специалист каста вIашоагIаргва Серноводски профтехучилищера а.

Дика вIаштIехьдаьккхар агролешар а. Цига дакъа лоацаш ва 70 саг. Царна йовзийт хьалха латта опыт, юртбоахама продукци яккхара Iилма карагIдаьнна кердадараш.

Хоаица аьнча, бIаьстан балхаш дIалолае кийча хургба совхоза кхаш лелaдераш, механизатораш.

М. КАБРАЕВ,
Уруc-Мартана района «Гехинский» яхача совхоза агроном.

НАЬХА ХЬИНАРИ НИЗАШИ ДУХДУВЛА ХЬАСТ

Идеологически болхлой республикански совещанера

Хьалхарчу [illegible] партийн [illegible] хьанара, политически [illegible] идеологически болхлой республикански совещани хилир. Доклад бир КПСС обкомн пропагандин агитацин отделан заведующи П. И. Латышевс.

Вай махкахь шолгIа социалистически ах бIаь шера чубеннаб, аьлла цо, шийн махках тоьвенний чIагIбенной а болаш. Советски халкъо сийлаьцна чекхдаьккхина юбилейни шу. ХарагIдинчина бахка-дахача хIамнех йиза а цуй кхиъхьегама летонехь.

Парте XXIII-чу съездо кхайкхина оттадаьл доккхий декхараш кхочушдедечу юкъе шолшкара доттIаш дела лакъа лаца а лаьцна, хIора а ловзие вай республика кхиъхьегамехьа.

Докладчика цIевнаш Iоза социалистически ахье а Октябрь 50 шо хьалхарчу дуьхьаденна а толамаш ларарах памятни байракхаш еншачу коллективаш.

Экономика, культура, [illegible] меллагIа а лаьна вай хьалхеара, Iоьх цо дIайо, массаьолла а гуш да вай Даьхене шолгIачу шо шера кхьоьх сийлахьа шкъ балха болгIачу тайпара белалбоьллачу харагIдамна хIамаш. 1967-гIа шу массаза а халкъа дег чу даьттарга коммунистически замаш календарь шарах дезагIа долча денош шаI санна.

Дукха ха йоьцуш хиллачу XII-ча областной партийни конференце белгадаьккхар, идеологически балха тIера кертера теоретически, политически, практически лостам хьалхагIа а санна парте XXIII-ча съезда материалаш, КПСС ЦК Пленумиш сессиш, Сийлахь-Йоккхачу Октябрьски социалистически революце 50 шу дизарца дуьцаденна документаш хилар.

Ухх тIехьарча шерашка лаьм кегIаух республике идеологически балха боарш. Къьоста лаха айбейнаб ша юбилейна шера. ХIана, В. И. Ленин вьвча дийнахьа дена 100 шу дизара кийче лра хьакъехьара дош ден повестка тIа оттадаьча хала, вай декхар — Iаальча опыта анализ яр, вай идеологически балха таханарчех кхоьнарчех декхарашка хьежжа, пайдан мел дола хIама цуьна юкъера хьахар. КарегIаьминарш чIоагIаьь ца Iеш, вай дIахо даха деза, пропагандин агитацин ерриге средствой оьрцагIахха, Нохч-ГIалгIайчен кхиъхьегамехь социалистически декхарш тоинахьа шера партийно-политически балх боаржабе беза. Яхха лелаш шерагIа дIайоьвайта беза хи хьатIакхьачай. Итоган дIайовзайтара формаш дуккхача тайпара я.

Сунженски, Назрань, Ишхой-Юрта кхыча районашка дIадолалаьд дикагIа болча доьркайн бала Iуйн хьажара кхьахьегама сийлен байракхаш уорагIагIахта. Сунженски районе хьйийлабай социалистически ахье балхьа доацаш хIарале катилетка канал хьалда кхочушдьара федера хилпенй счеташ. Грозненски районе кагирхой ахьешка котбальинараьта мандатор тел. Яхьа итоган яра тайп-тайпара формаш дукха я Грозне предприятешкан республика районашкен. Царех кхетамца пайда оца беза, нерза ираш лаха еза.

Нов. Латышева массехк критически замечании а бир КПСС райкомашта, юкхьанцарча партийни организацешта. ТIехьаьеча предприятешка, тIехьаьеча колхозашкан совхозашкан идейно-кхетама болх вIаштIехьбаьккхара хIоаьга терро ю партийни комитеташа. Болх боаррамагIен лерттIен вIаштIехьбаьккхара кхьехьегама коллективаш массаза сарцагIдаладаш, балха тIера штурмовщинех браин ю могаеш дац пенгаьеташ, бевой листовкаш, гойтара агитацин средствош, политинформацеш беседаш, пропагандистий занятеш, кIезига хьагучадаат цар производстве чухьара кхочамаш.

Ши бутт дIабаьннаб 1968 шу доладелча дена. Шу хуцаденна шу предприятешкарча идеологически балха тIа, малагIаш а нига керда отта и дь, уж предприятеш тIехьайнсачара хьалхьадара коньхостал дол йола формаш прениаш. Доалама хIама хупаленнадаш. Творчески къьхьаш лаха гIертаргболаш лаха кхетам бала, кхочушьбоацараш тIадахара мах сарцагIбаза, производства чухьарча кхоочадах бизнагIа пайда эцаргболаш дола къьхьаш гойта деза идеологически балхо. Идеологически балха тIа геттара йеш моттиг лоац планировании экономически стимулировании кердачу хьалшика боахам лелабара кхьаьо Iоальча опыта еча пропаганда. Юкхьанцарча итогашна хьахьекхар, производственни продукция реализаци яра бечча план 84 предприяте кхоачашхьь ца хилар. ГIулакхаш шу тайпара меттара бахьанех шаI да чекхйоавкхача экономически реформа шаIаш доарIамим хьехама болх шерра боаржабара вальхьана хIара кхьахьегамхочуьга дIахоавтабе найна ца хар. Боахама реформа — ш декарга кхочушбоацараш шу сакъате дIадоахаш бола, дьинар хулийта жаний гIалнаг йоашинга беррига кхугакоша кхетахе деза за хьакхьачай. Доал леладаро керда методаш. Iалхан марда тIа вIаштIехьбаьккха кхахьегам Iомабе, дахи эргбоахаш тоабе беза, хIаьта цу гIулакха массаза а Iомалуш хила деза.

КПСС райкомаш, горкомаш дагIбалийтаб кадрай экономически дешара доаттабеш бола тIаьхожаш. Бр шу махарра аьлча предприятеш доал дара кердача хьалишка йоала тIехьара шу хилар теркал а деш, харцакхадьынна гIулакхаш нийсле дела КПСС районошка, кадрой экономически дешар дикка тоаде деза.

Производственни дисциплина чIоагIъяьр а кхьахьегам дикагIа вIаштIехьдаккхар а бара ца хилара халахьежа шу дуьнаш, докладчика белгалдаьккхар, производственни дисциплинацара гIулакх вIаштIехьа доацаш ерригга предприятешк, ерригга а колхозашкин совхозашкин ца хилар. Кхьахьегамцара гIулакхаш социалистически хуьгдолаш кхетам-балара болх дукхагIча хана геттара деза, пайдана боацаш лелабу. Производственни дисциплина чIоагIъяра гIулакх шIекхашта а говзалла а леладе деза. Нагахьа санна кхьахьегама дисциплина телхаерий дастаьяна вай хьалха йича бIаргаьтарах пайда массана а, уж дукхагIча [illegible] барх! шера образование а йоаши бола къона болхлой хилар. Мерой дукха а дукхагIа бадаш кхьанцаьа а доаш бац. Партоца хьабоегIа оттам: къаьстта уйла тIаьхьйта еза къона болхлой колхозой общеобразовательни технически дешара, цар кертера шволификаци лакхъара, культурни политически боаран уйла.

Нов. Латышева мотта дийцар долчача тIамах хьуринт деригалнии кхомбергболаш къахьегамхой кхетабаца дьахьара, суьхьегамхо бытен хьалаши уж вIаштIехьдахарй тоалар дукха, оша латташ ха ца йоалр дукха, социалистически доладьенцара гIулакхаш нийса лелалар дукха лоаттабеча къонсамера идеологически болхлой декхараш. Цу гIулакха сарцагIдаккха деза вай кепайоазуи, радио, телевидени. Цу балха тIаберза беза политинформатораш, агитатораш, докладчикаш, пропагандисташ, лектораш.

Докладчика дийцар буржуазни идеологени шираьча замах мхадигача вочча гIулакханцем къонсам лоаттабара декхараш. ХIана реакцени ревизионизмацен лиргIа бола идеологически тIом латтача хьалаща идейни фол лакхъанаа, контрпропаганда хьинар айлаца дарглаш. Лаьхача идейно-политически фола, классовни хьисапа, буржуазни идеологени пунах мхадигасаьтен наступлени яра лоамаш тIа вIаштIехьбоаккхаш хила беза вай идеологически болх.

Империализмо латтабеча психологически тIамо тIа дикка йоккха моттиг дIалаьаш церковни сектантски объединенеша. Атеистически пропаганда чIоагIъе еза вай. Вайца бахача наьах белгалара дагъа хIана а бахача наха коммунистически кхетам дуьга толама чакдаьхара ювгъабле еш йолча дын идеологи мукъагIаха да. Республике дына дукхала беча балха тIа доаш дола кхочамбоацараш парте обкома VI-ча пленума сенаш тIа белгаладаьл. Цхьабакъдо, пленума хиннача тIехьагIа дына дукхаларча балха тIа хувпаденна доалама хIама дац. Цхьайолча районашка хIанз а дIаьхаши дынца махар лоаттабеш йола моттигаш, из лелу цхьайолча интеллигенце а кхахеттел партийно-советски актива а сагIонгахьара.

ХIара коллектива, хIара дезале атеистически знанешта пропаганда чIоагIагIа е, дына дукхалара бола дага-дага дехкача хана а ца лелабеш, пакадаш, хIара дешна лелабе беза. Ходамболлаш балха шу участкахьа берзабе беза ерригача юкхьанцарча партийни организацей терках, шерагIа пайда эца беза партпросе дешча багIарех, агитаторех, политинформаторех, лекторех.

ДоархIаме идеологически декхар— маларах малара харцахьа леларан дукхалара, коммунистически марален советски правопорядкан принципаш духьале еш долча шерча замах юхайисача масе тайпара гIулакхашта дац уйлаштон дукхалара къонсан.

Идеологически балха керттерча декхарех цаI ца кагирхошта бу кхетама болх чIоагIбар, уж хьинарча производственни общественно-политически вахара къы а дукхагIа юкъебир. Цу декхаро школашкара а [illegible] а дIадех коммунизм хьалхерашта хилапаш дархдочача тайпара доал гIулаш [illegible] хьакхеба [illegible] балха керттера поншип — из да бакъахьарча хIамаша кхетам балар, хIаьта уж къаьстта камаьрша Iоаьад Октябрь 50 шу дизар кийчо еча юкъагIа. Нов. Латышева белгалдаьккхар, кхалиха юкъе бере бола болх дикка тоабенна хилар. Кхалихьа дукхагIа вахъа лоац производственни общественни вахаре, ледара, культурана дукхагIа тIакхе баьннаб уж. Цхьабакъда, шу балха тIа хIанз а дукха да кхочушьбоацараш школашкахьа дукха дIадоал мохчийн гIалгIайн йийгаш, къаьстта а лакхерча классашка дешна мгIарам; хIана а дIадаьхадац маIача наха нийсса кхалнаьха бокъонаш ца хулийташ дола гIулакхаш; хIанз а долаш да дукха ягтой кхудалилга, маьре яха ха йоаца йийгаш маьре ухилга, урдош доахилга, маьрел шорбIатана чIоагIделга. Мела лелабу йоазув-дешар кIезига хоаш болча наха дешар хьехара болх. Е йоагIача тайпара терке яц кулгалдеча балха тIа бахийта кхалнах кийчбара. Парте цхьайолча райкомашта, меттигашка корта а балаш практически новкъостал ца дезача метте. кхалнаьха советашта балха хьакъехьара дешаш бере заседане формаш дуцарах кхоачам а бей Iа.

Интеллигенцина юкъе беш бола идейно-кхетама болх тоабелга, цхьа юкъе беча хьинарча идеологически балха из юкъеозинга вIаштIехьдаккхара декхар оттадаьд областной партоорганизацене. Йоахо дукхагIа е еза общественни хIаранен вахаре шера обрадовни традиции [illegible] къахьача интеллигенце хьокхам тергабалаш гIулаах вIаштIехьдаккхара. ДоархIаме да шун авторитет хьаллаттар, хьехархошца, лорашца, кхьча специалисташца харцахьара къйк да лаиийтар. Iилман болхлой декхарийна ба В. И. Ленин ваьча дийнахьа дена 100 шу дизара хетаь теоретически конференцеш кийчъечей чакхйоахачей хьинаре дакъа лаца, кепайоазов тIа, радио чуй телевидени гIолла къамаьлаш де.

Ше хьача къамаьлах тоьал йоккха моттиг мукъа ха хикагIа вIаштIехьбаьккхара проблемана хетийтар нов. Латышева. Идеологи культураи болхлой ягара хьалхарча аргIанара декхар сенах латт аьлча, из латт, салоIаш юк ди а доадш ихе дийнахьа болх беча хIирага доаларца дукхадешна хьахиначу тоьонех городаш нег юрташкен бахача наьха культурни боарам лакхбара бизнагIа пайда эпарах.

Республике партийни дешар шагIча хьал тIа да дийцар докладчика.

Партпросера хIанзара дешара шу,—аьлар цо, — Октябрь 50 шу дузача хинна дIадолаленна а шу ВIагIа вIаштIехьдаьккха дизара белгалдаьнна а да. Политически дешаро чулацам 40 эзар сенгIа лешаро. Пропагандистски болх бещ кхо эзар сенгIа саг ба.

Кадраш идейни кхетам балара цIенхаштта уйла тIаьхьйтай XII-ча областной партийни конференце. Укх шера март бетта партийни пропагандах лаьца республиканеки методически конференце е лерхI. ЭргалькхачуIх тIехьагIа партпроса системе бачча балха итогаш е ешаш а партийни пропаганда идейно - методически боаран дIахо тоабара тIаерзаль рекомендацеш юкъа ецаш а я ш.

Занятей чулоацама анализ кIоаргагIа е, методически балха пропагандисташ хьахаржара, цар теоретически методически кийчонна, цар кхьахьегама мах бара уйла дукхагIа тIаахийта дьнпай партийни комитеташ. Республике хьалхайний шоай опыт вIашагIтоада а пропагандистски балха практикане юкъекхаьа ма гергIолаш а болча пропагандистий квалифицированни отряд.

Марксистско - ленински образовани системерча керттерча декхарех ше дуцаш, нов. Латышева теркам тIабахийтар укх дешарта: хIахо а эргIайоахаш тоакиза аргьаш партийни образовании система, пропагандистьпа бу болх, лакхбе беза партийни дешара хьала хьалхара юкхьанцарча партийни организацей секретарий бехктоккам а хIаьта царга гIолла коммунистий бехктоккам а. ДукхагIа леладе беза пропагандистийни парторганизацей секретарий отчеташка бюро лалургIалга а хIаьта партбюрошка, партгруппашка, партсобранешка — деша багIарий отчеташка лалугIалга а.

ЧIоагIбе беза партпроса, керттерча вакъе цуй чулоацама лоаттабу тIаьхожам. Пропагандистаццара методически болх тоабе, хIанзарча хано дIалохараша мавхара цу нийсбе беза, теорен практикан буьзаца дошш бинза мах ца беш лелалаш бола моттигаш дIалла. политически дешарерча практицизмах юхоиасараша къонсам лоаттабе беза. Партийни дешаре педагогически психологени проблемаш кIоарегIа йоаза ела партийни болхлоша. Партпроса системе дешаш баран хьинарегIа юкъеоза беза къахьегамхошта юкъе беча массово-политически балха.

Докладчика мотта дийцар массово-политически пропаганда чулоацами формаш тоаяра дешаш а. Массови формий балха дарде отта еза ленински юбилейни тематика. Массови пропагандина юкъе Iальаьнате доккха дакъа кхоачаду лекцеши пропаганда. Партийни комитетой, лекторски группай, «Знание» яхача общества, комсомольски организацей болх вIашйоболлабаьнна, республика лекторски кхрой теоретически кийчо тоадика аргьаш. ЧIоагIбе беза лекцей чулоацама лоаттабу тIахьожам. лекцийни пропаганда дешаш дукхагIа а дикагIа а дуьща деза партийни комитетий бюрошка.

[illegible] чIоагIъе йоагIа. Ленински чтенеш шерра вIаштIехьъяха еза колхозашка, совхозашка, предприятешка, дешаша заведенешка. лекцей циклаш чакхъяха еза К. Маркс ваьча дийнахьа дена 150 шу дизара хетаь. ДIахо а яха доггьа воскресни чтенеш, предприятешка лекцеш ешара хьалха лелош уттаде деза, пайда эца беза тематически, популярни лекторех, кинолекторех, шагIарча лекторех. Бийсе багIаш хьадоода дьорхIа ахкачча школайн кружокийе болх. ДакхагIа айе еза лекторий - общественники авторитет, уж хоастаеш долча гIулакхех пайда дукхагIа ела, дикагIа болча лекторий опыт шоцаш дола бошнюош юкъ-юкъе ерацилата лертIадакка деза.

Докладчика уйла тIахийтар бахача наха юкъе беча идейно - кхетама балха тIа кулгалдеча кадрай хьинар айлаша, парте обкома, горкомий, райкомий докладчиксий группай болх тоабанна бар ца хилара, хIана аьлча цар болх укх тIехьарча хана зикка мелбалийтаб. Политинформаторийи пропагандистийи группай дарех хила еза кулгалдеча кадрах.

ДоархIаме декхар да политически агитацин политически информаци чIоагIъяр. Областной партконференце дIадийхар агитаьарех гучахьарех агитацин хьаьдIача декхарашка таргем лелаелга. ленина хьалт долча дешашта хетаь хуьра, образово а тIагIерета а ихе шера плана лекхараш кхоачушдара кхьахьегамхой тIаьхьам дуга.

Докладчика белгаладьякхар политинформаци доаттIам, хIаьта шоайх а пачхьалкхе хьехархочий балхарча гIулакх йоашъайна а дах. Цхьабакъда, белгалдаьккхар во, политически информаци дегIаьоаз доаре агитаторий доарххам Iотоlабе бегIаш.

Гойтара агитаци тоалар балгал а доккхан, нов. Латышева кIорта а хьахьекхар, гойтара агитаци кийчъера хрмнатмаш, цхьонца оператиность йоацийта дIалохкаш ца хилар. Вайна эш керданIа дараш дуцаш, ленински хьесане бедаш тIаозаш, къьгта, сарцагIбоаккхаш йола гойтара агитаци.

Культурно - просветительни болх, аьлар докладчика, массови пропаганда керттера дакъа да, хIаьта ерриге клубий учреждениешй библиотекаш, КПСС XXIII-ча съездо белгал мадакхара. — уж а парте райкомий идеологически балха опори баьш. Областной партийни конференце белгадаьккхал культурно - просветительни учреждений, творчески союзий болх тоабенна хилар. Дукхача культурно - просветительни учреждений гIулакхаш дика лелаш хилар а дийца, докладчика белгалдаьккхар, масала, революционни тIемен сийлен общественни клубаш хьалханча Ленински района опыт.

Юбилейни шера сакъердаме хIаман дукха хинна творчески организацей балха тIа. «Радуга» «Зарево Октября» яха коллективни цу сборник арадаьккхал писателаша. Юбилейни произведенеш тIа а йоаш араьнай «Орга», «Ламан Iуйре» яхача альманахий номераш. ВIалла гарета къахьегамхошна вIашагIкхийтай писателаш, цар дукхазза а лаьлх кепайоазон тIа, радиочуй телевидени гIолла къамаьлаш даьд.

Художникий балха дика мах беаб «Советский Юг», «Советская Россия» яхача юбилейни выставкашка. Хьалхашкахьа гаьнне тIа баьннаб нохч - гIалгIай музыко, законченой симфонически оркестрей филармоне артистий исполнительски говзал. Керда сакъердамо спектаклеш гучаьннай театрий репертуаре. Музейнара экспозицеш кердлахаро арабоьстал дьал посетителаш дукхагIа чуоьшш.

В. И. Ленина бIаь шу дизара юбилейна кийчъбоккхача писателаша, композитораша, художникаша, театрий коллективаша сакъердамой болхлоша анализ е еш Октябрь 50 шу дизара кийчо еча лана доаш дукаейтата гIалодий, кIоарта кхераво доа шоай творчески декхараш теоретически, ленински идей йоах, вай мехка вахаре уж чакхъяхар хьаькхоншш йола литературан искусствай бакъача наьхара произведенеш хьакхолара болх дIаболбе беза.

ДIахо нов. Латышева дийцар партийно - советски организацей сагIонгахьара культура учреждененаш кулгалдара бохамах. Культура дукха учреждененаш кхаьхьегамхошта кхетам балара гIулакха партийни организацей опорни пунктадаш яц, цар кIезига ю технически сайренаш, читательски конференцеш, эсада бола бу художественни самодеятельноста кружокашка. Культурно - просветительно болх во латт Назрановски, Гудермеса районашка. Душхьяша крачика ахьйохкачача Кароса шIагIарбна культура шен болх тоабара лакха маргдоацар дезьна парте Октябрьски райкома а меахьалтехен химически промышленноста бохлой профсоюза обкома а.

Массово - политически болх йоахаIаме формаш а хилла ХIаьхой республике культура университеташ хила ца университеташ, вхалназа аьлхIа политграмота кружокаш школаш а, коммунистически къахьегама школагIа балха агитаци пропаганда, лекторий лектораш, и. кх. д.

Партийни, профсоюзаш, советски организацешна чIоагIа уйла тIахайта еза культура университеташна. БелгалдаккхагIа доагIа, укх тIехьарча хано коммунистически къахьегама толамагIа йоаьча опыте школашта деш дола кулгал дагIайалийта массо. Дукхача предприятешкан колхозашкан вIалла бах а ца беш сайцай уж.

Бохами культурни зерIалхудама, хала коммунистически кхетам лаьча бокхача доарIаме да кепайоазув, радио, телевидени. Юбилейни шера тоьал йоккха опыт Iоадай цар, хьахара гIулакхаш кIоаргагIа теркалде, партийни организацей болх хьадагIа хьаьхувкха, коллективашкан къаьсткъаьстача хьалхадаттарашен дIаролладь керда патриотически гIулакхаш хьинарегIа хьалхаца йийцай уж.

Цунна цхьана кепайоазон, радио, телевидене балха тIа хIанз а дукха кхоачамбоацараш да. Царех керттерах сенах латт аьлча, из латт, цар шоай теркам массаза а вай легIаахара керттерча проблемашта, партийни организацей гIулакхий онагарча дешаьта тIабохийтам ца хилар.

Кепайоазон, радио, телевидене керттера декхар лате марксистско-ленински теорена, къамий политикана, халкъий доттагIалла пападдеши эшачахьа ерагIа пропаганда йрах, ше шера план хацад хьалха кхоачашьаран В. И. Ленин ваьча дийнахьа дена 100 шу дизара баха боассагIача тайпара кхьаьбахарех мах сарцагIбахарах.

Доклад чакхйоалаш нов. Латышева дийцар парте обкома бюрос чIоагIъаьча, В. И. Ленина ваьча дийнахьа дена 100 шу дизара кийче яра отталаьча мероприятей планах.

Доклад чакхъьалнацух тIехьагIа пренеш йоалаелр. Къамаьл де дош лу парте Ленински района секретара А. А. Надировн.

Шийн къамаьл дIаюзадаьча юкъе цо дийцар идеологически балха, пропаганда, агитаци, вахара, продукцией гIерахахира пайдано бухалаш доаттабешаш бар ца хилярах. Экономически реформа — вай балха доархIаме участок. Хьадача гIулакхашца баькъьяна аргаьц планировани экономически стимулировани кердача методашта еш йола пропаганда. Нов. Надирова дийцар «Красный молот» яхача заводе материалаш IалашъечIара кхоачамбоацараш, литейно - механически заводе плана оттаеча хана теркал ца деш зиса хIамаш. вайна дукхача предприятешка продукцена реализаци яра плана кхоачашъеча нийсдуча хадимеш.

Цу тайпарча вIаштIехьдоаначу хIамаш организацени балха тIа цIенхашта новкъарле ю пропагандисташа, политинформатораша. Пулалах партийни дешара хулаар. агитаци пайданагIа хилийтар — доархIаме декхар.

Парте районе юкъьанцара партийни организацени, аьлар оратора, цара юкъе беча балха формаш нетолнаги даниг эргаха гIерт, болхлошта, интеллигенцеша, кагирхошта доаттама лалуьгI.

Нов. Надирова дийцар политически, культурни, кхетама балха тIа перспективни планаш уттаярах, идеологически балха ерриге формаши средстваши вIашагIтоха йиш хулийташ йолча Ленинийнах.

Ленинийна плана тIа белгалдаьккхал сийлахь-йоккхача Ленина цIи лелача районе хIара шера 22-ча апреле «Тхо Ленина гIулакха тешаме да» аьлча девиз а йоаш ерригача района мехьара цIей хелергIинаш.

«Знание» яхача общества республикански организаце бехктоккамерча секретара С. П. Поповой цо къамаьл деш йоахар, общества ерригача организацена юбилейни шера шоай болх дикка тоабаьб. Пхьан шера йийний 50 эзар сенгIа лекцеш, ешча хьалха 1966 шерарчул дукха а дукхагIа. ЧIоагIа уйла тIаахийтай марксистско - ленински теорена, вай партен хальбон 50 шера хьаболача исторически наькъа пропаганда ера.

В. И. Ленин ваьча дийнахьа дена 100 шу дизара кийчъяш, «Знание» яхача общества республикански организацено правленерча IилмагIа-методически советаша сарсйоача дешаш илле йоица а фийна, хадда мероприятеш сийтъьлай из белгалдаьхьачча юбилейна даха доагIача тайпара накъалахар дукха.

Къамаьл де дош лу парте Шалха района секретара Б. Д. Абдреева.

— Вайхаро тIе-тIе доагIагIа дIахьараш хьалхашка уттаду, пайда, коммунисташта. Вай кхетамах, вай гоьназах тайша хургба политика кхетача балхах боала пайда, по еча влияние шерал.

Хоаш ма, вай ваьлаш, керттерча дакъе, производство балха боахача, лелдеща, докладашка лалугIача, культурно - просветительни учрежденешка уххча хала хулаш хилар. ГIалха, кIорнелошта, пенсионераша, совхозо болхлошта фу дуьцаи? Уттара хьалха-м нарна дьорхIа хила из дошой ю гучаталеш дала агитатора даш а, корта белаш бола лектора бесида а. Цудукха, бахок бола массо тайпара мах чулица [illegible] болча балха формаш [illegible] вIалла дьаьнай парте райкома. Царех шаI а шагIара лекторий санна бола формаш. Тхо дог тийнал, доархIаме — хIанз сага къаьст-къаьстта дагIаладаьнара геттара пайда мукъ, тайпанага а дола тоабенача а парте латтача «Сийлахьар» дилигча чIоаглоаьур йола способ дуларех. Iаммнаьте дукха доашаш чугдацилтарахш а дIагIара лекторош; хьалхата хьалара халаьш, партера строительстви революция дIайоадайтае, политически духа халкъашта шаьхьерча собастоа обору пр., дещ доаш дукха кийче да.

Политинформацени лоахдаьва кулгалденнача хьалха пропагандист А. Н. Румянцева цо къамаьл дер хана балха опыт мукъаш дагIаяьлар. Массехк шу хьалхаьъа доаш во кулгаладеш боала политпросвещение доаш къадайна дала ухааш шийн хьалха шаI боаш а. ДIадаха дешара шу «Сийлахь-Йоккха Октябрьски революция — лучен революционни процесс» яхача темина хетальча теоретически конференцеца чакхъьялар. Кружокан бокоча членаша хьинаре дакъа лацар теша юкъача, цхьабараша рефератш йийтар.

Нов. Румянцева дийцар шийн пропагандистски балха методах. Политпросвещене шIагIа шечча лешашка бохаш цу ю тIолагIа лалуьгIарш тешах кхетарах марое кавъкъостал дар дукха.

Нов. Румянцева мотта дийцар балха тIа нийсадуча кхоачамбоацарех а: экономически литература тоьаш, хьалхагIа а санна дукхаха кхы тайпа поручене йоаш ба пропагандисташ, хIаьта цу гIулакха цар балха чIоагIа новкъарле а ю.

Парте обкома школай отдела заведующе В. Л. Новиковс анализ бир меттигашка беча идеологически балха кхоачамбоацарашта. Из тайпа болх толаме делийтара кертерчуцигара — халкъа дешар нийса вIаштIехьдаккхара — дIаболабе беза ца. ХIанз а зертIадаккхада а мезобуч. Дукха берам дус, къаьстта а йийгаш дукха юс школе дешш ца уххаш. ХIаьта из меттагерча Iалдана организаци ца хоаш а хил. IаланьагIе дукха ба хIана а шолгIача шера чубусараш. ШолагIча шера чудиса дукха бераш кхы школе кагIаш, цар образовани чакх ца йоала юс. Дешара боара лаха кхаад педагогически кадраш ю хьакарлнарца кхетаде лоащ да. Школай директорала хьакабу хьалийбелгина, шоана тIаунлача гIулакха дукха бала бохаш бола дахк бехк. Из къаьста хьалехь уьз [illegible] бахьанех. Бах хьадехьашна кхечо доарх рецене Шала района. Цу мотте тIа ца хкохайн мохк школай мас директор: цхьабараш гаргарча сага сег йоагIача, цхьабараш шоай сег йоагIача, хьабарш лелаледа баха хиннаб.

ЧIоагIа вIаштIехьлоацаш да студентешара гIулакх. Вузашка деша багIарех кхоалагIа дакъа мара [illegible] хаштта кийчбеш. Вожаш вона курсе хьалчубьаьлчахь кхи бала бошаш ба. Зуламерча влияненга хIал нийсбеннаб цхьаьбоьча ягирхой. Цу ционнента хьалханица йокха дукхьаьне оттада аргьаш. Хьаьта институтий партийни организацехьа къьарча шайпара бу болх. хIанз бе-балха хетаргдоацаш бутам йоача «Йоакъалыча» мероприятех кхочамбу. Мукъача хана бала моттиг йоацаш ба кагий наха хелкарайн. Цар хьаьтьал, цар хьаьлтам дикагIа тейнал да доза партийни комсомольски организацешна. ДоарагIа, сакъердамашка, кхетамаша да дуза цо.

Нохч-ГIалгIайчен журналистий Союза правлене председатель М. И. Хьамаева республикански районни газеташа, радио, телевидено беча бохкхача идеологически балха хетарнир шийн къамаьл. Къаьстта дукха хIаман хаарагIдайнах Советски пачхьалкхен юкъаьхье нгт шу дизар деяне кийчъяча хана. Кепайоазанш эфирех дийцад советски халкъа граждански ДоI-менаш тIемашка харагIдийнарех, промышленности юрта боахами дегIаккхувача хьинаре дакъа лаьцарех, кхьахьегама коммунистически гIулакх лелдара шоашкара хьошиш гойтача вай республикерча дикагIболча наьх. ХIанз сийлакх-доккхача дена — В. И. Ленин ваьча дийнахьа дена бIаь шу дизара дала доаттIача тайпара пекъакахьара тIалерападах журналистий творчески низаш.

Ше къамаьла деш Гудермеса доаршинни дене политинформатора И. М. Бургаева дийцар производствоерча политинформатора доархIамах, шоай коллектива гIулакхехи ушчеи.

— Тха балха тIа доархIаме гIара моттиг дIалаьцай парте XXIII-ча съезда, КПСС ЦК Пленумий материалашта, В. И. Ленина балхашта, цу йиах долча книжкашта, Октябрьски революцех, советски халкъе хьабенача сийлахьча турпаленча накъах долча литературашта [illegible] до, — аьлар И. [illegible] А. П. Чехова цIерагIча - республикански библиотека директора. — Библиотекашка пайда ийцаб массе тайпарча методех: тематически сайренаши читательски конференцеши, выставкаши. Библиотекай гIулакхашка доархIаме моттиг дIалаьцай «Дай наьъкъаца» яхача [illegible] кагирхой конференце. [illegible] сайренаш, [illegible] журналаш. Конференце новкъостал дьал кагирхой хьинар айде. Масала, тхо библиотеко [illegible] шагIьеллай «Сой хан» яхаш.

Митта тоабенной пропагандистски киникашара массови болх а. Шерра дIалаьрзал «информаци деноши», «специалистий творчески деноши», техникех, экономикех долча литература нарпIатта тIакхачийтар.

Библиотекай гIулакхашка доарIаме моттиг дIалаьцай мартболана производствана долча новкъостала книжкашца еча пропаганда. Цунна юкъе из специалисташ. Шерра хьоржай хьайбаш леладерий, кхаш леладерий, механизаторий сайренаши деноши.

Цхьабакъда, дов повестка тIера дIаялаш книжкана пропаганда еш чтенена кулгалдарон формаш меттадаш дIахо эргайоахаш тоалра декхар. Цунах дикагIа доархIамара дикадаь ноегIъостал яр гораейн районийн кулгалхошкахьара. Къаьстта уйла тIаахийта йоагIа хIанз а вIсента болчен дукхагIча дикакъе кхоачамбоалаш квалификаци йоаца болчен библиотечни болхлой кадрашта.

Шелковской района «Коминтерна» яхача колхозе беча партийно-политически балха опытах сакъердаме дийцар партиома секретара И. А. [illegible].

— Боахама чухьара росьт, къахьегамах кердача тайпара законодомерзаклани нах тоцца сакъердаме вIаштIехьдаьккхача юхаца беча балха формашца цхьаьна тар а деш юкъехьаро йиш хилийтар боахама экономика хикка лакхъе, шерра культурно-бытовой гIирсаш хьалде. Коллективана хьалхашка латтача хукхача декхарашта юкъеод хIанзарча хана эгара кертерчар доха а из кхоачамдара колхозой сарнагIбаха а гIийрчал тхо. Цу гIулакха пайда ийцаб бригадни собранех, бригадай советех, производстве хьалхалаттарех, доладехи дешех, политинформаторашни агитаторашни деча къамаьлех.

Партоорганизацено къаьстта боашко кадрай. Беррига а хIанз бол аьрна болча керттерча специалисташ институташ заочно йистелхай. Укх шера дийна бетта производстве балха ва воккарена а дешара юкъевоз вIаштIехьдаьлар тха 200 гарень сег. Митта къаьстта замтар дий хьайбаш леладерашна.

Кагирхой меттанка бетар, кIаседабар — цу дена тIа а кIейта къахьега дийцаш. Цхьабакъда, [illegible] хийта кха дешча лайнадаш. Тха предприятешкара культурни вахар хIанз гаргалашпарчух вагIа ван ала йиш болаш да.

Трибуна тIа — [illegible] секретарь О. А. [illegible].

— Республика къахьегамхошта юбилейни шера харагIдийнарашта юкъе, — аьлар цо, — кIезига дац вай кагийча наьхе моккхаранец лаьца лакъа. ВЛКСМ ЦК памятни ЦIе байракх сийлай Старопромысловски района комсомольски организацена. ВЛКСМ ЦК харара кара тела вымпел кхаьнай [illegible] «[illegible]» районашта юкъерча отделене [illegible] - кагирхой [illegible]. ВЛКСМ ЦК сийлен Книжка тIа язъяй Малгобекски районни комсомольски организаци. БIаьш болча кагийча нахах декхарашта ВЛКСМ ЦК Сийлен грамоташ еннай.

Iоьрь опыт теркал а еш хIанз кийчо еш латт В. И. Ленин ваьча дийнахьа дена бIаь шу дизара. Керттера теркам тIаухийт кагирхой марксистско-ленински мировоззрене сакхетам вIаштIехьбаккхара, уж коммунистий наьхача сийлахьарча традиции кхетамца кхебара.

Формаш е чулоацамга а дикача безам тIабодача тайпара чакхбоах республике тIема - патриотически болх, «Ракета» яха кхьаьнача дружинкий клуб, тIемай сийлен моттигашка гIоадара походаш, Урус-Мартане Маьсарени районашкара дешалой спортивни походаш, низкарий кханашна леладу шефах, малашбарах хоо турпалаш лелабга, мемориальни доскаш уттадар — из деррига а юкъе дахал вай комсомольски организаце Iаламадьрашта.

Цхьабакъда, цу харагIдийнарашта цхьаьнца а тайпара дьулада беш иц кагирхой идейни кхетамца кхебара юкъера кхоачамбоацараш. Уж хIанз а дукха да. Уж да сий доаца тIулакхаш леладу моттигаш нийслуш хилар а шорча замах хьеддисача телхачча гIулакхашта шарлатен тIом хьайбаьннарашкара хьоьвни телха оацалаш лелаяр а. Нарда даши, тIагIерета а хкочашде деркIар чакхдоахаш а къонсам лоаттабар — шийн декхар митта кхетадо республикански комсомольски организаце.

Къамаьл де дош лу парте Старопромысловски района секретара Н. Н. [illegible].

— Тха район, — аьлар цо, — ВIаьхий а дукха сийлахьа революционни, тIемай, къахьегама традицеш болаш хиларца. Укхаза дIадоладенна ноаьха промышленность дегIаьхар, укхаза вIашагIтеладай Грозненски пролетарски батальон, укхаза цьахулаш хинна теркаме дола норторски кеада гIулакхаш. Из деррига а — нах кхетамца кхебара болх чакхбахара йода Iалламате йIаьхий материал я. Цар лорда тIа ахча чакхдаьхад безам тIауха гIулакхаш: кIнмовдагIенцхьа а октябрьски а дешаран, шагIара лектореи, школашка революционни, тIемай, къахьегама сийлен клубаш, кхьдараш. Уж гIулакхаш чакхбахар къаьстта а йоккхача доархIаме хинна кхуэ бовгIа [illegible] кхетамца кхеора.

Из болх кертерча дакъе интеллигенце белаша тIа бийнаб. Тхона гучаьннар партийни боламех кулгалхоша ца болх бечча дукхалл дола бертах сийладагIа, доадаш болашагIа хулаш хилар. Цудукха тхьацига кулгалхой пропагандистий, агитаторий политинформаторий роль лелаеш ба. Цу хьакъехьа хьоадаме я КПСС XXIII съезда цIерагIа йола хьалъалара мехадаьтта промысел. Цун кулгалхошна низам а ха а ца кхетош болх бу малаца. ХIаьта нагахьа санна предприятей кулгалхошна дакъа а ца лолаш нах кхетамца кхебара болх беш хилча шIалла а церех тана лоаца кхы гIулакхаш хьа а хул. Цу хьакъехьа гIалгIане масал — автотранспортни шоллагIа автобусни [illegible].

Хьалха а санна, хIанз а оцига мелагIа лоаш доаьа да кхуэш йоагIа тIехье кхетамца кхебара хьакъехьар. Кагирхошта ше бокхьалара безам тIаухаз гIулакхаш, хIаьта уж из тоаш леде а лелаш, лелаеш хила а деза. ХIоанонча но дешбера бокхьалагIдоаш ба.

Хоьбазел хьинаргIа бе баьннай Назрановски районе гIалгIай кхалнаха юкъе бу болх. Уж тIехь-тIехьагIа дукхагIа юкъехул производствени а общественни а вахаре. Совещане доакъашхошта цунах дьала дийцар парте Назрановски райкома отдела заведующа М. Пугоевас.

Активно дакъ дош лена да шерачу замах шеххина тахда гIулакхаш. «Ленина никъ» яхача районни газета тIа уж гIулакхаш гуча а доаьаш, бохко цу статьяш ягэ баьннаб кхалнах, цул лакъа дуьц советски морала принципаш телхачча новкъостала леладу тахла гIулакхаш духьалча юкъе. Шерра моцаш хилар, масала, «Сашин сег йита гIерт», «Пайданий мусульманин» яха корреспонденцеш.

Йоза бабна кхалнах ханьабега хьахаш багIаш актерисаш. Кхалнаьха советий членаш шоаш дIаух шоашкара новкъостал эшача.

Безаме чекхьлува хьайбаш леладерий дешош. Цига къамаьлаш ду хьала лоттача доаркаша Социалистически Къахьегама Турпала Барахоева Леккас, комсомолка Даурбекова Зинас, Евлоевгiар Дибаси Хьамбаси, кхьчар. ГIалгIай кхалнахах шагIагIеллай лекторски группа.

Республика кинофикаце управленен начальника М. С. Подкопаева къовстаи болаш йийцар идеологически балха юкъера киноискусства рошь, цо дийцар В. И. Ленин ваьча дийнахьа дена бIаь шу дизара кийчо яра плана лаьца.

Совещане къамаьл дир КПСС обкома секретара Х. Х. Боков.

КАГИРХОЙ ОАГӀУВ

КОМСОМОЛЬСКИ ГӀУЛАКХХАШТА — ПАРТИЙНИ КУЛГАЛ

Бокхачу лоархӀаме декхараш оттадиъ КПСС XXIII съездо партийни организацешна хьалхашка кхуьуш йолчу тӀехьенна коммунистически кхетам баларна.

Парте съездо белгалдаьхна уж декхараш терхьа а деш вӀашгӀехьбрах комсомола кулгалдара болх КПСС Ачхой-Мартана райкомо.

Тха районни комсомольски организацехь мугӀарашка 1655 комсомолец ву. Отчетни периодах тоьал дегӀаенай из организационно а политически а. Цу юкъах 710 адамна саги йоӀи комсомоле хьайицан.

Хоза а хеташ аз белгалдоаккх нехчий мехкарий комсомоле дукхагӀа укхалга. Таханарча дийнахьа 580 комсомолка мехкарий ба.

Укх тӀехьарча шин шера партийни организацешна доккха новкъостал даьд район комсомольски организацешта. Кагирхошта коммунистически кхетам баларе дешаш каст-каста дийцад райкома бюро.

Райкома а партийни организацей а решенешца, кхьйолча мерана дикка новкъостал дир коммунисташта кагирхой политически дегӀабоалабара, царна кхетам баларе тоашта хьалханка латта деклараш бокъонца кхетаде. Массехк масал довладерга аз.

Районни партийни организацехӀана 120 саг соцӀа комсомольски ха йолаш коммунист ва. Царех кухкагӀбараша хьинаре дакъа лоац комсомольски балха, комсомола комитетий членаш, секретараш, бюро членаш ба уж. Комсомольски политпросвещене болх беш болча 24 пропагандистех 11 саг парте членаш е кандидаташ ба. Коммунисташ бола комсомола комитетий секретараш комитетий бюрой членаш ба.

Коммунисташа комсомольски балха юкъе дакъа лацаро кагирхой хьинар айдаьд, ца массадахьа ю-даш да.

Совхоз 18 комсомольско-кагирхой звено хьажиӀаш, шекара свекла, кхыйола юрта боахама культураш кхеец яр. Юбилея сийна тӀайиша декхараш тӀехьхоачашдир цар.

Уж сацна масалаш кхы дукха доаладе йиш я. Цар тешал ду партийни организацешна кагирхой лерттӀа терко еш хилча дикка пайдане хилар. Цудухьа комсомола новкъостал дара формаш аргайоахаш вӀашагӀехьбоах сахе тхоа болх.

Партийни организацешкара комсомола балха кулгалдара болх айбар хьадеххане а комсомольски коллективаш бахара лоархӀаме декхараш дешашта уж юкъе ца лелхийта дьож райком, шоай бокъонех моргӀа пайда эцара йола кагирхой самодеятельность мога а еш.

Къонача специалистех пайда эца уж балха [illegible] хьокабе решени еча хана комсомольски организацешта хетар терхьалду. Производство балха оттача гӀоне дийца кхетаду къоначча специалиста комсомольски организаци не дой хачӀ толамашка а гӀалаташка а хьежийта, ца шийна новкъостал де кийча йолга.

Къонача тӀехьенна воздействи яра дукха средстваш а партийни организацей. Царех цаӀ — хьайийла партийни собранеш елга. Цу собранешка комсомольцаш Ӏомалу шоай собранешка кийчле а лерттӀа уж дӀалхьа а, бокхагӀа болча новкъосташа дувлачунга ладугӀа, кагирхошта юкъера кхетаца болх тоабара деша, къахьега лерттӀа хьалаш вӀаштӀехьдазар хьадех коммунисташкара.

Комсомола кулгалдара гӀулакх партийни организацешна лерттӀа теркал ца деш моттигаш ийӀлора хьалха. Комсомольски организацена тӀахьожаш доаттабе цхьа коммунист тӀаӀоагӀниче шоай массе чакхъяннай аьнна хетар пхьайолца партийни организацешта. Ца бахьан долаш секретарь а партийни комитет а комсомольски гӀулакхашта юстара хоар. Из метод райкомо йийца а йийна кхы партийни организаце балха практике хурейоапаш дӀаьяккхар.

Кхуьш йоагӀача тӀехьенна кхетам балара дешаш чоалханеи безкхотамеи да. Цудухьа кагирхой цаладдаш терко ю райкомо, боадашйоа партийни организацешта. Майрра аьа йиш я са, тха района кагирхой шийх XI областной комсомольски конференцена дикача толамашца [illegible] аьнна.

М. МАТАЕВ,
КПСС Ачхой-Мартана райкома организационно-партийни балха отдела заведующий.

Итт шу хьалха [illegible] «Красный молот» заводан [illegible] Кушбаевски металлургически техникум [illegible] Ковалева Алла. ХӀанз а тӀехь дагадоагӀа Аллайна из де.

Дукха ха ялнай цу хана дениз. Ковалевай вахаре дукха хувцадаьл хиннад. ХӀьта а итт шу хьалха сона заводан [illegible] цехан комсомольски организаце секретарь, инженер-технолог Ковалева Алла.

ИкоагӀа шу дӀадолалиннаб комсомольцашта шоай бахьанаш из цафа. ВониагӀа бормита а аза Алла. Хьалхьал, дукха зиденаш бохаш ца хилара.

Дика рационализатор а Ковалева Алла. Дукхь мах бола предложенеш балха юкъе йиьай цо заводе болх беча юкъах. Завода кагирхошта юкъе хьинаре комсомольца дикарах XI-гӀча областной комсомольски конференцена делегаташкахь хержай Ковалева Алла завода комсомольцаша.

СУРТА ТӀА: Ковалева Алла.
И. Пиева сурт.

СУНЖЕРА ВЕНА ДЕЛЕГАТ

Сунженски района кхоачча мехкадьаттахоча комсомольски конференце вайтав Магомадов Фуд Магомадов Романа хьагӀдьакар, хӀана вена из кагирхошта?

...Карабулакерчу ... класс ... кхьбарах сочча института вахьа документаш вӀашагӀйеттав далавалар Роман. Цо шийна «институт» лархӀар къахьегаш дацхар. Из хьакха вальча мара дӀахо деша шийна беса алазар цо «Сунжанефта» управлене № 1 йолча промысле операторалла болх бе вахар школа яьккхинна.

Цхьа шоай бригадана юкъе керда скважина декха болабенна-ча деношка балара воахаме а чу ва а водаш цига дӀаводар Роман. Буруш тохаш атагӀа хиллитара скважина чу Ӏочудетта мехкаьтте а дахьаш хьатӀоухаш бокхий нистернаш тӀадатта ших бола машинаш, из дӀачудеттал вахьа хула хало лун вар из.

Цу хана лотабелар къоначча мехкадьаттахочун творчески сайт. Дукха уйла йир цо цу деша. Гобаькха лоаш хьадоахаш мехкаьтта хилча, гьана араькъара хьа тӀа хӀана хьуха из доккха зе а деш, аьнна хетав цуна.

Дийнахьа цига из муьх баьхаш йоагӀача кхаь машинага дӀа бола хал 60 сом дар Романа лахархӀача. ТӀаккха хӀара денна кхьал эча а телаш скважинана бурув тохаш 5 — 6 бетта мел зе хургда?

Сага хаьар Роман цу кердача. Йоккхача скважина гокахьа цхьача начальника юхе хӀана хьува ше балха мукъа волча хана. Юхеза а сучаньлар цун цлавиш.

Цу кердача № 153 йолча скважина 200 — 300 метр [illegible] «саувашр» [illegible] начальник ЙаргабӀра Романа [illegible] дӀадьяхьа гӀертар бар промыслара мехкаьттехой цу хана. [illegible] лирхаш дукха мийла ахар цо.

Уйлаш еш Романо дӀайхьхьа [illegible] бохьал лараш [illegible] листа тӀа хьаж. [illegible] хилла дольча доахкан [illegible] вӀашкадетта [illegible] Ялитта ба творчески къахьега [illegible] [illegible] чунна хьо дӀотӀакхачавала.

Шийна чертеж а шийна кулгал [illegible] вахар дӀашига сар. Юхь [illegible] кхетакар уж цо хьийхила [illegible] такхцият.

— Укх кхьулаа скважина [illegible] вай турбаш чу гӀалла скважине дӀаухийте хӀанз вайна хулаш дола зе дӀададургда, — аьлар Романа.

Вожаш цорбахьар, цхьаберна дагаденӀайнар [illegible]. ХӀьта а цун уйла кӀоарагӀа йоаха хьехар.

— ТӀаккха вай турбаш а дукха из хьачудхьлачу скважина чура мехкаьтта кхоачӀ а декка кечалла соне?

— Хий чутохаргда, вайна эша мехкаьтта хӀьта а дургда хьона цо, — аьлар Романа.

ДагалацӀ хилча чаккхдакха ца делаӀ гӀулакх. Из дьалла а дар цу скважинашта юхе Ӏохкаха лаш турбаш хилча. Шийна пхьадагӀча бригада комсомольцаца дагавальар Роман. Къахьа турбаш лаха арабаьлар комсомольцаш. Шинхо дӀа дахалеьа ешачуха соцӀа къаьна турбаш гулйир цар.

ТӀаккха балхара йистебаьча вӀаштӀебеттабала болабелар комсомольцаш шоай техника а йодаш. Дукха ха ялаеьа производствана дукха зе ца беш цин скважина вӀашагӀетехар цар. Шинмет Ӏочудолалелар скважина чу мехкаьттаь (начальна айеннача моттиге уллар). ХӀанзалца дукха мах а телаш хьахкийла машинаш кхычахьа дӀахьар.

Йитта дӀадолалелар къоначча Романа къахьегама вахар. Цун хьинар, хьакъал дайлар коллектива. Дукха ха ялаехьа цох дика [illegible], чулоаеш бола бедаш ю цо кагирхошта юкъе, сайренаш вӀаштӀехьйолл.

[illegible] дӀахо деша [illegible] хилав, Грознерча мехкаьтта институте заочно деша водавелар Роман. ХӀара из [illegible] [illegible].

Къахьегамо дахьаха сий гаьна хоа ДӀалаха цу чаккхьоанача «Сунжанефта» управлене къахьегаш бола 160 соцӀа комсомолец шоай конференца вӀашагӀкхийтар. Секретарь хоржаш Романа кандидатура мара лацар.

М. ЗАНГИЕВ.

Надтеречни района «Надтеречный» совхоза тракторист-бульдозерист ва Зварнко Мелбек. Совхоза кулгалхой, партийни комсомольски организацеш раьза я Мелбека дика производственник, дикар доло общественник, кагирхойна хьоахьа [illegible] комсомолец из хилар.

Кагирхошта къьетта дукха дезаш спортсмен тренер. Совхоза футбольни команда капитан ва Зварнко. Из юкъе воалаш, цо хьехам цу вуш моттигаьа тренировочни занятеш хинкаьц футболистий.

Дика къа а хьетаж совхоза общественни вахара дакъа лоацаро соцӀа Мелбека дукха терхьа тӀабохийт цхьан хана кагирхой шийх деппар [illegible]. 3-гӀча класса знач дела ба из.

Укх шера духхьенаха хержав Мелбек областной комсомольски конференце делегаташка. Ше гӀелахьа ва из района комсомольций шийх миттa тешаш болаш.

ЮБИЛЕЯ СИЙНА

ХӀанз тха совхоза вӀашагӀъеллай комсомольско-кагирхой яхьа профессешка хьежжа къоначча производственникий яхьа.

Цу тайпара вӀашагӀъелла яхь дикагӀа хилар гучаьдалар дӀахо. Кагирхоша къоабалдеш зар вӀашш яхь лелаелга, шоай социалистически декхараш кхоачашлар дукха къовсам лоаттабар. Къьастта дра латтар къовсам комсомольско-кагирхой коллективашта юкъе хьалхара моттиг яккхар дукха. Уж тайпа механизированни звеньяш хӀара шера 5 вӀашагӀйолл тха Грозненски шурий совхозе. Бледнов Виктора, Ситников Николая, Радуев Зияй, кхьчар комсомольско-кагирхой звеноша шерра-шера доккхий толамаш доах. Хьадаргья вай, масала, Радуев Зиай комсомольско-кагирхой звено. ХӀанз пхи шу дизад цо шекара свеклай декх хьувкъам кхеву. Цу тӀа а хӀара гектара тӀера бовла мерзача овлай хьупкъам тӀа-тӀа дукхагӀа лакхду. Радуев Зияй звеноc кхееча шекара свеклай хьупкъам 5 шера чуль 240 центнерагара 330 центнерага кхоачаш лакхбенна. Шекара свекла кхера дика кийча яр мара кхы тайпа къайле яц цо доахача толамий. Иштта укх шера а кхеерга из Радуев звеноc боккъонца кийчъяьча зиба тӀа. Звеноc хӀанзале а тоьам хиллал дӀайихьай кхашка органически удобренеш, фу кийчдаьд. Хьупкъам кхебара гӀулакх чӀоагӀа бехктокхаме хеташ леладу Бледнов Виктора комсомольско-кагирхой звеной коллектив а.

Кхы вена лаьрагӀа лелаш совхозе шу хьалхагӀа профессешка хьежжа вӀашагӀъелла къоначча производственникий яхь а. ХӀанз шоай говзал хьахьоккхаш шерра яхь лелаю къоначча доаркаша, механизатораша, шофераша. Цу яхье котваьннача Республикански къахьегама цӀейна юкъе дакъа лаца бокъо луш йола карбра кара тела мандат лу. ДӀаяхача шера къоначча производственникашта юкъе котваьлар механизатор Амаев Адран, шофер Шавлаев Илез, дика къахьегарах Ленина орден енна йола доарка Амаева Аминат, комсомола комитета решенех хьайбай бедаже балха хьожаваь Лукашов Василий.

Комсомола комитето дааш уйла тӀайохийт совхо чура болх тоабера, шоай организацерча гӀулакхашта хьалхара комсомольций бехктокхам лакхбара. Из проблема тарлуча иштта комсомольски группаш вӀашагӀйохкарца къоастае гӀерт тхо.

Совхозкачча кагирхоица лерттӀа общественни болх лелабаьбаш цхьоагӀча отделене фермашка. Болх йисте мабаьллийте а, цӀабелхар кагирхой, хӀаравар шин-шийн мукъагӀа а волаш. ВӀашагӀкхета йиш йолаш йола клуб даьн къайле хулар. Кино хьокхача деношка мара хьийнйлле хилацар ца, хӀьта уж тайпа аспош геттара кӀезига а доагӀар. Цу гӀулакхаша сатем боабир отделене комсомольций царна керте латтача ветеринара Гадаборшев Микаилен. Цо собранехь хиппача хана къамаьл дир цо дикен сакъердамаш салаӀара кагирхошта новкъарле еш доаьча хӀамай хьакъе. ТӀаккха лаьрхӀар къоначча хьайбаш лелалерашна вахаваш бола лелабе. Цу гӀулакха лаьрӀа ферме вӀашагӀъеллар комсомольски группа. Цуна юкъе вахар зоотехник Эльмурзаев ӀаьӀа, доарка Саламова Зара, скотник Газиев Бауди. Ферме сихха шийна де хӀама лехар комсомольски группо. «Комсомольски прожектора» рейдаш а дӀаухийтача доакъарашта тӀахьожам лоаттабу, кхыйола мероприятеш чакхйоах группо. Къоначча хьайбаш лелалерашка а дӀахьахьчар. Дукха ха яьалехьа комсомоле дӀачуэца аьнна заявленеш а яхьаш комсомольцаш болча баьхкар скотникаш Хашиев Бауди а кхьйараш а. Из бахьан долаш 7 комсомолец хилар группе. Шийх теркам клуба а тӀабахийтар группо. ХӀанз кино хьокхача деношка баьхка Ӏаш ухказа кагирхой. ХӀара сарахьа хьийнйлле куа цун цӀӀараш. Массаза а клуб хьалйизе хул цига кагирхой, дӀаранена корадоагӀа сакъердаме гӀулакх. Цхьабараша шахматистий яхьашка дакъа лоац, вожаш керда журналаш деша, музыкага ладугӀа боагӀа. Лоацина из да шоллагӀча отделене комсомольций группах ала йиш яр. ХӀанз уж тайпа группаш вӀашагӀъехкай кхоалагӀча отделене а кхача производственни объекташка а.

Совхоза комсомола комитета балха юкъе йоккха моттиг дӀадоал керда обрядаш кагирхой вахара юкъавахьаро. Традици а хиннa дӀаюлалиннaй тха эскаре гӀулакх де болча призывникаш ваъваболхилга, ка кхьйчараштa паспорташ тела.

Ленински комсомола юбилейни шера йоккхий планаш я совхоза комсомольций. Массайолча отделене хинна чакхъяьннай комсомольски собранеш. Цига эзача юбилея сийнa доаккхагӀа дола декхараш тӀаийӀаах къоначча производственникаша. Уж декхараш кхоачашдара совхоза кагирхой карнагӀоах хӀанз комсомола комитето.

С.-З. БАСХАНОВ,
«Грозненски шурий» совхоза комсомола комитета секретарь, комсомола II областной конференца делегат.

КЪОНАБАРИЙ МОТТИГ — ХАЛАГӀЙОЛЧА

Пхелаго ну да со се пальцица «Октябра 40 шу» яхача совхоза Долакха-Юртарча ферме дыркалла болх беш йола. Ерзнай сона из професси, хӀана аз цхьаболча нахa аттагӀа, дикагӀа лоархӀача балхах хувцаргьацар из.

Аз из иштта белгалдьякха хӀана лун аьлча, цхьабола мехкарий къехкаш моттигаш ницлу тха балхах. КӀезига ба уж тха юрта а. Йоккхача коллектива юкъе Чарнева Любовь, Темурикова Роза, сой кхеь мара йоӀ яц, вожаш метий, ха яха маӀа нах ба. Хьайбай боахам сацна къона кулгаш, къона аьа эшаш цхьаккха производственни участок яц аьнна хет [illegible].

ХӀьта а цу дена кӀезига уйла я оттара хьалха аха. Пальсарерча комсомольцашка. Эсала бу балх школа йисте а яьккха дӀахо дешаш ца болхаш бес кагий нахи мехкарийн тхоай балха юкъеоьтара, хьайбаш лелалечун профессене цар безам тӀабахийтара.

Цудухьа кӀезига ба района фермашка комсомольцаш, кагирхой. Со цаӀ мара а яц тха ферме комсомолка а комсомолец а. Уйла тӀахийта езаш гӀулакх да из.

Тха ферма механизаци юкъеболлаеной я, гьанара вахош хьанхухь оаха хий, доакъар цедевппа доах. Механизаци яр йоккха проблема я, из къоастае, тха къахьеташ аттача бакха хьолар кулха хало да бейктонхамерча кулгалхошна, из доа цӀенхоаттта айлаш, сармагӀйолхаш да совхоза комсомольски организаци а.

Доацца-аьлча, гуш да тха ферма болх бе атта доацилга, бакъда тхо, мехкарий, тӀеламаьдисац тхоай боккхагӀбарел, дӀахейт тхоаш болх бударгболаш, халонашта дукхаьъэттадургдоаш доаге. Аьaйса укх пятилетка кхоалагӀча шера дош декхьа сай дӀара Ӏаттагара 2300 килограмм шура яккха аьнна. Из аз кхоачаш а дергда. Январь бетта сай группера 19 Ӏаттагара 4006 килограмм гарета шура яьккхай аз, хӀарангара 222 килограмм.

Иштта хьокхаваш лакхае аз дӀабахача февраль бетта а. Дийнахьа Ӏаттагара 8 килограммага кхачлачашна шура йоакх. Сон тӀехьабисац са новкъостий Любовь Роза. Сона дика хет дикагӀа, хьапарегӀа къахьега цар болаш хилар. Чарнева Любовь шийн 18 Ӏаттагара хӀара дийнахьа [illegible] соцӀа килограмм шура йоах. Шийн хьокхаваш иштта лакхду Роза а.

Къахьегамо доаккх сийна шийн. Со лаьха дьяннаш 8 класс хьалхача дӀахо деша ца бахь пхьабараш сайна айагӀа. Ю а ца хоаш се ферме болх бе сахарах. Хьайбай боахамашка шоай моттиг дӀалаца тӀахьех да вай зеккарбараш а.

ДАУРБЕКОВА [illegible],
«Октябра 40 шу» яхача совхоза Долакха-Юртарча [illegible] [illegible] XI областной комсомольски конференцена делегат.

БОЛХ БЕШ Я ФЕРМЕ

Мехк-ГӀалгӀай юртбоахама опытни станце аӀи хоза къахьегаме я Ӏаьсий лелабеш йола Бирилесова Зоя Ильинична. Укхаза ше болх беча вахь шера Ӏаьсий кхелора массаза а къахьара моттиг лелаш цо. Ӏаьсий кхезаге ше Ӏоль говза шийца болх беш болча къоначча новкъосташта дӀайоаьйт Зоя.

ДӀаьахача юбилейни шера 6 беттагa кхоачалеш 120 Ӏасилт кхедир цо. хӀарене лоаал 157 килограмм яр. Ше кхоабача Ӏаьсашта гӀулакх дика ду Зоя Ильиничнас, каст-каста хӀахьарчар кхоа. Цанас шийн бераш сацна лоалу цо уж лаьарах.

— Цамоташ йола Ӏасилт ферме хиттa чудхача сатец са — лун цо. — Каст-каста инйелу ца баьлча бус ферме а яхе цамогаш холча хьайбашна молхаш менеш, лахар кхеране хилча ветеринарски лораш бехаш моттигаш.

Цудухьа тӀаккхоташ хинна хургда-кх совхоза хӀара цун Ӏасилга цайнаьна бусеш 650 — 700 грамм кулх: плаьнах дар 400 грамм шура доалача.

Дукха ха йоацаш болх дика барах ВДНХ бронзова медаль 50 сома бекраже ахчан премии елар Зояйна, цун суот республика хьехаме доска тӀа хьалтехад.

ХӀанз Зоя лелалеш 40 Ӏасилт да. Укх шера кӀиранена дийнахьа буси тӀаккхетиш хоза доаал 750 — 850 граммашта дӀаккхоачале дош деккхад цо, плаьнах доагӀар 450 грамм мара доацача!

О. ШАДИЕВ.

НИЙСАЧА НОВКЪА

КӀезига халонаш лайна хургьяц ОздоевгӀар Йоакъапен Мазматен шоай лелал нийсача новкъа боахаш. Ихе войх хӀабанега дешийта а хӀьта уж къахьегама тӀера болаш хьалкхебе а гӀийртаб къоаной. ТӀаккха иштта Ӏелургбар уж 1960-ча шера вокхагӀа волча воӀа Рукъмана 10 класс йистедьаккхача хана боккхий ца беш. Бокхха кхаь бар из дьанен нанен. ХӀьта а цхьаькха дар дега доалаш. Вийна дӀахора вахара ниъ, дӀахо дешийталеь мишта хургда-теш, ахаш уйлаш йора цар. Бакъда, хьамсарча даьген наьнаген ше бахьан долаш гӀайгӀа ейтанзар Рукъмана.

Бастта арме вахар из. Цига хьахьекхар цо ше фу саг ва. Кхаь шера Советски Эскаре гӀулакх деш волаш Рукъмана дукха совгӀаташ тийлар, баркал аьлар «Оаха, шун воӀ гӀулакх деш волча части командирашa, комсомольски организаце дӀахойт шута, хьокхаме а дисциплина дика йола а бӀухо из хилар. ТӀема гӀулакхех политически кийчонц отличник ва из. Иштта воӀ оаш хьалхевара баха баркал оал шоана...» йоахар Рукъмана гӀулакх деш хиннача частера даьген нанаген дайтача каьхата тӀа.

Иштта сий ду Оздоев Рукъмана город Назранерча промышленни предприятенашта юкъе йоаккхагӀчарех йолча «Электроинструмента» заводерча наха а. Шоай дикагӀа болча нахьа дуцаш ягара хьалха Рукъмана цӀи яьккхар сона завода директора Мальсагов Арсамака.

Хьинар долв общественник, дикагӀа вола технолог ва цехотдела начальника заместитель Оздоев Рукъман — хинна салте, цул тӀехьагӀа мугӀарера болхло, хӀанз къона говзанч, — аьлар цо.

Цул тӀехьагӀа хилар со къоначча технолога кабинете. ВЛКСМ Центральни Комитета «Производства къона хьалха латтар», «Социалистически яхья отличник» яха значокаш яр тхона хьалхашка хьагӀача дӀанигача сага наьха тӀа лелаш. Цу хана, Рукъмана бӀарахьежаш ваӀаш, дагаухар эттара хьалча тхоаш дӀйза ха.

1964 шера дар из. «Электроинструмента» механически цехе шийра сона салтечун форма тӀайолаш вола дӀанига саг.

— Хьалха производстве болх бьвац со. 1960-ча шера итт класс йистедьаккхачул тӀехьагӀа кхаь шера Советски Эскаре гӀулакх а дьь цӀавена дукха ха яц. Укх заводе болх бе безам болаш ва со, пхьабакъла. сай из вӀаштӀехьдаргий-я хаи сона, — йоахар Рукъмана.

Кхоачаш хилар дӀенигача сага лаьрхӀар. Иштта дика къахьега волавелар Рукъман производстве а. — Бакъдар аьлча хьалхарча хана чоалхане йоаца оатхалаш мара айтанар сона, — йоах цо хӀанз. Вешта сона-м е а ховргдацар уж. ХӀьта а новкъостина Имагоев ӀийСас, Дарсигов Оарцас, иштта кхьчар гӀо дар бахьан долаш укхаза балха вена ши бутт баьнача тӀехьагӀа станока тӀа цхьоалагӀча разрядах болх бе бокъо яьккхар, экзамен дӀадаха а вӀаштӀехьдаьдаь са. Цул тӀехьагӀа вӀаштӀехьдаьдар ротор яха оатхал хьаз а, — хьанзарлар жон лу цо ше цига балха вена ха хьовхайча.

Хаьхьа боахама дукхача моттигашка хаьаш йола электросверлильни машинаш арахецача цу завода бартбайлача коллектива член хинна дӀаттара Рукъмана балхха хьалха-ха толаш бар из. ХӀьта а цунах кхоачамбаь Ӏе лоаьи вахар из. Оздоев. КӀоргагӀа йоаза лоаьа машинай къайленаш, царга хӀайода хӀама оатхал шийн кулгаш хьаьве гӀертар. Цул соцӀа цхьаькха а карбара хьалла — шийна тоаьш бадар ховлачаш, «ФунагӀ дар а кхалера завода хьалхарчар мугӀарехьа дӀаьттар цул бригада. ХӀьта со цига болх беча шин шера кхесехк къона говзанч Ӏомаьр цо. Цо зуьш лелавер из завода кулгалхоша. Цхьан хийнахьа завода кертерча технолога Н. Шакриева цо волча хьаврийтар Рукъман.

— Рукъман, — аьлар цо, — шин шера механически цехе Ӏа болх беш хьона карагӀдувла гӀулакхаш дайзаш уоаш. Иштта тхона дийзад завода кагирхошта юкъе хьокхаме хьо хилар а, Ӏа кулгалдача комсомола «прожектора» членаша кхоачашду доккхий балхаш а. — ХӀьта заводо арахецача машинай технологически процессех хьо кхетам хилар-и гуш ма дий. Институте заочно деша а ма агӀий хьо. Завода директорца дийцад а дийна оаха аьдархӀад тха технологически отдела технологаш хьо балха хьачудоалаьне. Раьза вий хьо?

Цхьаш цхьа уйла ьчун тӀехьагӀа, отделе со эне хьожаргва со цига болх бе, хӀьта а сайга ца болх бу балар кхер со, — аьлар Рукъмана.

Технологически отдел. Керда яр Рукъмана укхзара лергга а. Юха а юха а хьежа везар технически тоалдарча чертежашка.

— Нагахьа сацна цехе волча хана оаха хьеча къаьст-къаьста йолча оатхалашка мара хьежа вийзе веце, укхаза са хьежа везар механически цехо арахецача ерригача продукцега. Укхаза а гӀо дора сона-дикача наха. Царех ва тха кертера технолог Н. Шакриев, — йоах Рукъмана.

Уж халонаш хӀанз дӀаьяьнай. 1967 шу чакхдоалаш цун. Оздоев техотдела начальника заместителалла хьожаву. Цу отделерча инженераща гоккха дакъа доал цо производства керттӀер мукъехувалча, технологически процесс тоаьча, ХӀьта мехка хьалха латтача Москверча Ленинградерча предприятенашта коллективаша дӀахоадаьча гӀулакхах мела а луш, пхе шера план заьал хьалха кхоачашдара В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийлена накъобахара деяр баьцача цу завода болхлошта юкъе дика дакъа лоац Рукъмана. ДӀалахача шерарчул пхьаь ахалез дукхагӀа продукци арахеца лерхӀ цига укх шера. Цу декхаро шийгара кхы а дукхагӀа дӀалехьигa кхеталеш ва из. Производствера гӀулакхаш кхоачашдеча дукха къахьега дезаш хьаь а дешаш юкъагӀа дитац цо. Институте кхоалагӀча курсе дешаш ва из. Оздоев хӀанз.

Кхо-дик шу — дукха ха яц из. Бакъда, цу лоацача хана мугӀарерча болхлочунгара Йоккхача завода техотдела кулгалхочун заместитель хиннав дӀанига саг Оздоев Рукъман. Лоаккхача хьинарна, цӀейача уйланашъ юбель из кхоанента. Шийн задийча гӀулакххашна, хьаьначча къахьегамна, дейлача дегана вах из цу заводa йоккхача коллективаца. Иштта хинна массаза а.

Шоай пхе бера хӀарана дешийтара, уж къахьегама тӀера хургбола хьалкхебара дукха къахьийтaл ОздоевгӀар Йоакъапен Мазматен. Бакъда, вахьа-м кийналац цар хьа. Рукъмана дӀанагӀа вола воӀ — Юнаса строительни техникум йистедьаккхачул тӀехьагӀа Советски Эскаре гӀулакх деш а хинна дӀавенав. ХӀьта, Дауд пхьайтта класс йисте а яьккха ремесле гӀулакх деш ва. ЗӀанагӀа вола шийна — Беслан Мухажир муругӀча классе дешa вагӀа. Царна вахар лоаттаде хьамсарча наьнан наьнен новкъостал деш ва Рукъман.

Ю. КУРСИЕВ.

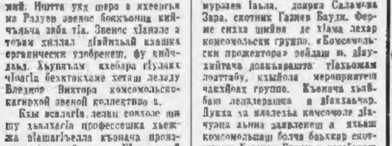

Грозненски мехкаьтта чакхдоахача заводе укх шин бетта лакхь талаваш даьхад № 7 йолча установка балхлоша. Дукха Ӏа, доагар кхедид цар. Февраль бетта план 104 процент кхоачашьяьй.

Шоай декхараш массаза тӀехкхачашду оператора В. Шевардина, оператора гӀоначча З. Беркинхоева, Н. Огеньина, А. Огеньина.

СУРТА ТӀА: оператора гӀоначча З. Беркинхоеви Н. Огеньинеи автоматра балхага хьожаш боаки.

И. Пиева сурт.

МОСКВА. Ж[illegible]гIча театра филиала сцена тIа дIахьохий М. Горьки «Нана» яхача романа тIера оттийна спектакль. Из ба М. С. Щепкина цIарагIча театральни училища актерски факультета IV курса студентий дипломни болх. Цар из хетабий А. М. Горький вина дийнахьа дена 100 шу дизара.

СУРТА ТIА: шоллагIча лоамара цхьаьрa сцена. Павел (байракх ба воаллар) — артист В. Матюшин.

В. Кошелев сурт.

ТАСС фотохроника.

Мишта кхаьчар толамашка

Итт шу да Картоева Анис МалгIабикерча «Ингушский» совхоза № 1 йолча шурий-товарни ферме болх бу. Хьалха латта хьайбаш леладераш хьовбича эгтара хьалха Аний цIи йоахкх совхозе.

Дукхьашха дахкача доахан хьалхара группаш вIашагIтехаш латтар из ферме балха ехача хана. Царех цхьа группа Анийна елар.

ЧIоагIа хале IайIшар цо юххьанца, дийнахь а бус а фермера араллацар: хьайбаша доакъар мишта дуъ, скотникашо помещенеш мишта цIенъю хьежа езаш хулар. Доахан хахйа долалелча ферме йолх тIаьххийтар Анийна: Iаьсий хьийде, уж профилакторе дIанийсде, цулухьа фермана юхе яха хьаера ю.

Пензенски породах йола доахан йийцар совхозо. Вай хьалашта хьаIамаргаш ераш, аьнна цуаг тIеса дистар уж цхьаболчар. Вокхар хьаькъал кхы а «дукхагIа» хилар: дулха лаьрхIа паччахьалкхейна уж дIачудалча бакъахьа хетаж бер уж. Бакъда, Анийна хетар мишта дацар. Царна доагIача бесса гIулакх дойла пензенски породах долча доахана дикка шура лургъа, аьлар цо.

Хьалхалча шера цун группера доахах хIарана 1400 килограмм шура елар. Из бахка лакха хьокхам боацилга ховра Анийна, бакъда шоллагIча шера гIулакх тоалургдолгах тешаш яр из. Цхьабола доаркаш ялапк лоза. да кхаа балхара. дIаьла баьлар, хIаьта Анис чIоагIо йир ше ахар кхоачашде, доаркаш лайча доахана шура дукхагIа йургйолга дIахьокха. Юбилейни шера хIара кхоабеча IаттагIа 1900 килограмм шура лакха социалистически декхар тIалийцар цо, планех йоагIар 1550 килограмм шура йоалача.

Хала дар из шу. Доакъар Iа юкъе деллалца шира тоъанзар, ахьча боахамашкара нийде дезаш хилар. Хьалха латтача доарка доакъар кхоабеш лаладора, дукхагIа тешкам деттаж долча хьайбашта тIабохийтар. Цулухьа дIаьхача Iай шура эIалла лохъьнаар цун группа.

БIаьсти аьлча мошц доакъар долча дIалаьхкар доалаш. ДукхагIа лора тIаккха доахана шура а. ХIара кхоабача IаттагIа 2270 килограмм шура яккхара доаркашта юкъе аьрдача яхье хьалхара моттиг яккхар Анис. Цу шера цо кхалсаг Iомайир цо доарка болх бе, ежалийтар царна доаркай хада специальность.

Белгалде доагIа Аний групперча доахана тIехьарча Iаьсех цхьаьккха а дIа ца къастар. Уж Iодаь итт дийн далалца мела шура мелайора цо царна, каст-каста къаллъарцар хувцар, кхы гIулакх дора, цулухьа Iаьсий лeладеpашка цо дIалуш дола Iаса оида хулар.

Пятилетка кхааллагIча шера хIара бетточа Iаттагара 2300 килограмм шура яккха безам болаш я Ани. Цо цо кхоачашдергхилтарах теша безам боагIа укх шера цуни бетта хIара Iаттагара цо 400 килограмм шура яккхай аьлча. Из районе эттара доккагIа бола хьокхом ба.

Болх дукха бале а дукха общественни гIулакхаш деш я коммунист Картоева Аня. КПСС горкома член, юртсовета депутат, агитатор я из.

8 марта хьатIакхачаь хьалхарча денашка «Коммунистически къахьегама ударник» яха цIи еннай цунна.

В. ТАГУРОВ.

Городской семинар

Массеза шу да Грознерча предприятешка, организацешка, учреждешка берашта кхетам балара дезалаш школанех новкъосталда йола советаш вIашагIъехка. Царех дукхахьараш дика болх беш а дешарех кхетамех болх тоэбара школаштех дезаладитеш доккха новкъостал деш а я. Советашта хадданза новкъостал ду партийни, советски, профсоюзни организацешна, царн балха жостам тел, тIахьажам доаттабу.

Укх денашка КПСС Грозненски горкомо кийча а яь чакхъяьккхар берашта кхетам балара дезалаш школанех новкъостал йолча советий председателий городской семинар. Укх дешара шера хьалхарча ах шера городерча школьнийн дешара итогех бола доклад йир Грозненски горона заведующе заместителя нов. Мальцевой. Йитта семинаре хиппарапа дIалийгIар городерча берий терко ца ярар царна доал цо зараш хьакъехьа республика общественни порядок лораяра министерства отдела оперуполномоченне нов. Тапкоповна аьнна а, цуона тIехье кхетамна хьалкхеяна даькъе дезалаш школанех новкъосталъ йолча советашта хьалхашка лотта декхараш белгалдеш берашта коммунистически кхетам балара марте горкомерча общественни совета председателе нов. Калашниковае аьнна а къамаьлашка.

С. НОТИЕВ.

ШОАНА, КХАЛНАХ

Кхалнаха юкъе [illegible] болча общественно-политически балха юкъе, дIалхача замах юхедиараш ца лоаттабеча къовсаме [illegible] дакъа лаьц республика дукхагIйолча библиотекай болх. Тайп-тайпара я цу балха формаш: дешарий конференцеш, латтарийн жоаший сайреташ, беседаш — оцу [illegible].

[illegible] болх дина вIаштIехьбаьккхаб Надтеречи районни библиотека (заведующи Хусенова Зина).

Кхалнаха юкъе дукхагIа дешарш хилийтара библиотека кхоачашду тайп-тайпара гIулакхаш. Совхоза лоархIамерча участкашка каст-каста ю цар библиографически обзораш, книжкаш деш. Цул совгIа вIаштIехьйоах юкъарчал доацаш кхалнаха шоаш дакъа лувца мероприятеш а. Иштта, масала, А. Бокова «Цицбийса» яхача книжках лаьца дешарий конференцева кийчо ец хьинаре дакъа лаьцар шурий-товарни ферма доаркаша. Юрта бахача беррагача кхалнахага дахьийтар пригласительни билеташ. Чулацам болаш безамен дар повеста турпалах Маремах лаьца хиина къамаьл.

Тайп-тайпара [illegible] болаш дика вIаштIехьбаьккхий дIахьо хий болх Ачхой-Мартана районни библиотеко (заведующи нов. М. Майсторо). Библиотека [illegible] юкъе дукхагIбарам кхалнах ба. Укхаз каст-каста хул кердача книжкай выставкаш, царех лаьца а беседаш. Книжкашта пропаганда яр библиотека балхлоша шатта лай цу марте райнона [illegible] кхоачашъйолча мероприятех. Масала, района кхалнаьха конференци кийчъяла хай библиотека белхлоша дийка уIал йир цу форуме шоаш дакъа лацара долча дешай. «Конференце делегаташта хетаьл яр «Шоана, кхалнах» яха книжкоиллюстративни выставка. Кердача книжках лаьца дукха беседаш йир.

Библиотека белхлоша цахадзан теркам тIаухийт В. И. Ленина 100 шу дузача денна йоагIа кийчо яра. Библиотека каст-каста, еш В. И. Ленина вахарах балхах лаьца беседаш. Кийчъяь йоаш тIаьбода стенд.

А. В. Серых заведующи йолча

Аргунски городской библиотеко дика вIаштIехьбаьккха дIахье книжкана пропаганда яра болх. Бокха теркам тIаухийт укхаза кхалнахаца беш болча индивидуальни балха.

Библиотека белхлой каст-каста хул «Шалинский» яхача совхоза производственни участкашка. Масала тIеххьарча хана совхоза цIеча уголокашка цар кийчъяй стендаш, плакаташ. Тайп-тайпарча темах я уж: «Фу дешй йоа доаркашна», «Хьайбаш леладечарна новкъостала», «Тха кхалнах — производстве хьалха латтараш», «Шпайн кхалнах». Дукха ха йоаццаш укхаза яй беседаш — обзораш: «Доанан кхалсага образ нохч-гIалгIай писателий произведенешка».

Т. ГРИГОРЬЕВА,

А. Чеховн цIерагIча республикански библиотекан методически отделан заведующая.

ПУБЛИЧНИ ЛЕКЦИ

Укх денашка КПСС Нохч-ГIалгIай обкома политически дешара цIагIа «А. М. Горький — социалистически реализма литература лард еллараш» яхача темах йола публични лекци йийшар филологически Iилмай кандидата А. И. Теммебаума.

Ленин чакхйоалаш гулбеннарашта хьехар «Аппассионата» яха художественни фильм. Цу кино хьагойт В. И. Ленинех А. М. Горьких доккха доттагIал.

Шерагара шерага дукхагIа кхоач юкъа нохчийн совхошка кхалнах минеральни удобренеш.

Дукха а укх дIаухийташ я Кингисеппски «Фосфорит» яха комбинат (Ленинградски область). Цо укх шера 1 миллион 570 эзар тонн фосфоритни даь ургIа.

СУРТА ТIА: цеха смена начальник Анатолий Изотови (аьрдехьарвар) машинагIоела машинйар Иван Веришилеви карьере бодеш хьагучанехкара вIаха да дезача болхий хьаьжача [illegible].

Н. Анопова сурт.

ТАСС фотохроника.

ГIАЛГIАЙ ЛИТЕРАТУРА ХЬАХИЛАРАХ БОЛА IИЛМАН БОЛХ

Нохч - ГIалгIай педагогически института вайнехъа меттел литературе кафедре заведующе бийцар И. А. Дахкильгова ньйбий «ГIалгIай литература хьахилар» яха диссертацинний болх.

И. А. Дахкильгова болх — гIалгIай литературах лаьца эггара хьалхийна диссертаци. Цо чулоац 1918 шерагара 30-гIа шерашь юкъедайхалда йола ха. Цу юкъа диссертанта болхьомий текамий хьа ма хьеннкара, цу мина хьахиннаи овладьнием да гIалгIай литература.

Литературни белхоштен историкаштен, хьехархошта а студенташта а, шоай меттала литература дукхаьазаш йовзачьа а хьаьшт хургдолаш ба И. А. Дахкильгова болх. Цунах латт цун бокха практически лоархIам. Кафедра белхлоша лакха мах а баь тIалийцар И. А. Дахкильгова диссертационни болх, хIаьта защита яра могаш ба.

Х. ОШАЕВ, писатель.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

ХОАДАМБЕШ ДОЛА ДЕНОШ

Гера дIадаккхара тIехьарча 18 пачхахьалкхен Комитето Женеве беча балха хоадамбеш дола деноши хьатIаьттал. 15-гIа март хьатIакхачалехьа хьежа йистеяккха езаш я ядерни гера доаржа ца дарах лолча Договора йизза проект. Дискусси итогех йола доклад ООН-а Генеральни Ассамблеяга дIачудургйолаш я.

Договора проект ихьа бутти ах бутти хьалхагIа Советски Союза делегаце еннар. Цу тIа теркалъьй юххьанна из юнцача хана тайп-тайпарча мехкаш енна дукха предложенеш замечанеш. Шии шера леррагIея тIагIертаи къовсам лоаттабаьб вIашш дага а даьна ядерни гера доаржа ца дара хьакъехьарча договора проект кийчъяр дукхь. Шоай хана Малхбузен Германи ядерни герах тIаккхача гIертан мога я чеш, балха вIезига духьаленаш уттаяила йолча ВIашагIкхийттача Штатана хIаьа Комитете хьачуеннай договора советски проект моргIола проект.

18 пачхахьалкхен Комитетерча дукхагIа йолча делегацешна дика мах бир бальча балха итогий. Къаьстта белгалдаьккхал, вIаши дага а даьна кийчъьча Договора проекта тIа ядерни гера доаржаларга кугаш бола никъ къовлара белгала тешаме духьаленаш хьалъелга оттаде хилар. Дукккхаеша лаьча къамьалашка белгалдаьхар, лувцаш долча документа тIа белгала эффективни болча тIахьожам хьакъехьа нийса статья хилар. Цул совгIа, цу тIа теркалаьа ядерни доацача дукхачаь мехкашта законни хетараш а. Нийсаница зембоахача массанена а пхьатарра хетачох. Договора керда проект сихаь гера хьалелта лаьгIдаргахьеи ядерни тIема кхерам вIезигбаргахьеи бакъхха лоархIаме гIа ба.

Цхьабакъда, Договор кийчдарех тIаьцарех процесс чакхъяра гаргамел хоач, дукхагIа чIоагIлу ма дара Договора духьалбарий вагIонгахьара еш йола духьале. Духьалбарех кертдараш ФРГ доаду гIовараш да.

Ядерни гера тIаккхачар лоош дола Малхбузен Германера гIоараш тIатIа чIоагIагIа гIерт Договорах, документа проектана юкъ-юкъе белгадолаш аьчеи тоадараш юкъеддикьачеи цьадолча мехкашта хетачох шоай гIулакха найда эна гIерт. Цхьанна а хIаманна шек а воацаш канцлера Кизингера дукха ха йоацаш хьакхайкадир «ХIанзарча проекта тIара тоаденнарш кхоачамболаш дац ма Договор вай хьатIаца аьнна аларa», аьнна.

Договор тIаьшнига машагIлакха шоай мишта атта вIаштIехьаргдоаллига кхета а деш, хIана цунна духьалбарашта лаьца никъ ба из дунеда процесс тоэлга. Юкъхьанца «ЭуххIазар Договорна духьаленна дешаш хувцара ядерни доацача мехкий конференци марте гулье. Цхьабакъда. Советски Союзо еннача предложенех Генеральни Ассамблея решени тIайнйар 18 пачхахьалкхен Комитета болх 15-гIа март хьатIакхачалехьа чакхбакхза аьнна. Цун майна да. Комитета доклад Генеральни Ассамблеяга дIа ма кхаьчинце а Договор къобаллен дунна кулгаш яадара ерригагIа пачхахьалкхенаш тIахьехеи ма сов чеха гулдургдолар.

ХIанз хьалагаьлийна предложенеш техаш 18 пачхахьалкхен Комитете къамьлаш ду Договора духьалбараша. 15-ча мартага кхачалехьа тоалаш хIачу ца алийтар дукха. Цар дIалех, масала, ядерни доацача мехкашка ядерни лелха устройствеш машара гIулакхашта ийеш хьаьеч йоаш кхуллийталга. Цхьабакъда, геттара дика хоаш мадара, корта а болаш цхьаьккха балгхало ац машарен тIамаш гIулакхашта леча ядерни лелхамашта юкъе. Цулухьа, Комитете советски викало геттара нийса белгал макхьхара, «мигаьа санна машара гIулакханта леча ядерни лелхамий установкаш йоаржаеа мукъа луш йола положенеш Договоре юкъеяьхьа вай ваьла хиргвалада ре ядерни гера доаржа ца дара йиса ше йолатъар вай».

Советски Союзо хоадамболлаш юхтох ядерни гера тIаккхача никъаш шоашта лата гIертаж агрессивни низаша, еттара хьалха боннеш реваншистах мел леладу гIулакхаш. Цу дешш Советски Союз хьаьлкаш мадар безача низаша.

ВIАШДУХЬАЛЕНИЙ БОН-МОАРЗАГIАНА ЮКЪЕ

Февраль бутт болча хийнахьа Брюсселе хIайоллаелар Европейски экономически сообщества министрий совета совещани. Юкъара рынок хьачатIерацa шерра йоваш йолча цу ше цхьаь къаьстача капиталистически пачхахьалкхений организаце членаш я Франци. Малхбузен Германи, Итали, Бельги, Голланди, Люксембург. Малхбузен Европе кулна дукхала латт цхьаьккха экономически объединени — Англи, Дани, Норвеги, Швеци, Австри, Швейцари, Португали юкъе а йолаш йола паргIатача торговле Европейски ассоциаце.

Брюссельски совещание ден повестка тIа керттерча пунктa метте латт кертерча хьакъе Англи, юкъарча рынке хIачуэцаше деша тIайокаш йола уж цу группировка вIашагIтохара проблема. Юкъарча рынке ше хIачуэцийта дьархIа дийхар английски правительства еккха. Англие даьр лир Дани. Норвеги. Швеце правительстваша. Цхьабакъда, Англии паргIатача торговле Европейски ассоциацега гIаллара цун нож партнераши хIачуэцаре ну сальате духьаьлар Франци.

Соалкха 16-чу мае хийнача пресс-конференце ше къамаьл деш президента де Голла белгалдаьккхар, цхьаш вагIорадьара. США, Англи, Скандинавски мехкаш санна йолча пачхахьалкхенийн ноах вагIорахьара Юкъарча рынка мохкийн хьаштаьта юкъе цIенхаштта бацхалонаш хилар. По белгалдаьккхар, ВIашагIкхийттача Штатана Англие «къаьстта гIулакхаш» леладар Юкъарча рынках «атлантически зона» яр, вешта аьлча ший мукъагIа йолаш йисар кхеран болаш хилар. Цул совгIа, цхьа бахьан доаццаш дац империски системa балаш йолчоа юкъе, вешта аьлча британски содружества мехкашта йолча льготни тарифашка дакъа ханово французски юрта бахаза де де тардуш хиларах Франци кхераш ди-лар.

Франци дIакъоастанначa хана лена моллагIча тайпара гIерта а цкъа санна дукхаза я гIертаб Англии цун партнераш Юкъарча рынкана юкъевоа. ХIанз Англии партнераши юкъе а йолаш Юкъарча рынка мехкий конференци гулье аьнна эггара хьалха предложени еннар Итали яр. Итале кхыча мехкашарча гIулакхий министра Фанфане ЕЭС-а министрий совета брюссельски совещани хьажийта Юкъарча рынка берригача хоакъашхоашка яхьийтар цу дешах йола меморандум. Белгтала аьлча, меморандумa тIа я, тарралу сихагIа ЕЭС-а тайп-тайпарча организацешта Юкъарча рынка шийнех юкъедаха кхыча мехкашта мукъалуш йола средствш гIулакхаши кийчде аьнна юкъарча рынка исполнительни комиссе енна рекомендацеш.

Итале инициативах лаьца малхбузенеевропейски кемайоазонеш аьлча комментареш вIелига шеко юхе ше ма хIанз кхоалагIа, Англи Юкъарча рынке вIIачуйнга гIоргар хIана ца хулаш дусаргхиларах. Уж проекташ кхоачашъюлургхиларах теша йиш йоаццаш сов яра я кхе аьнна экономически группировкай доккъашхошта юкъера экономически политически вIашдухьаленаш.

«Европейски интеграце» планаш яьсса хилара кхы тIа а белгалдоаккх Малхбузен Европа экономически даьлонаш хIаьхара толамагIа бола никъ социалистически Европанара фуваьгаш шердеиген цхьана леладу бо- [illegible]

къонна ерригача Европа юкъара гIулакхаш дергIалолкхилгеи хилараш йоа- харцъе йиш йоаца факт.

ЯПОНСКИ ПАРЛАМЕНТЕ ДАЬННА [illegible]

Февраль шии кIирагIа кердача финансови шера (дIадоалу 1-ча апреле дена) бюджет мицаш йола японски парламент цаларра аьлча юкъагIъяьккхаяр. Даьтта леладерен хьунаш кхелрен министра Куранси аьлча дахалениа дукхьал протеста еча хьесайе парламента балхаца дакъа даца тиганзар оппозице депутаташа (социалисташа, коммунисташа, кхыгчар). Цу министра иза юкъе тIахьехаш бора Япове «тIома немаши йоккхий топаш» эзара бь ца Iеш. «Япове эскарга атомни бомба эзара а 300 эзар салте хургволаш гераштара лиеаш вIашагIтохара я».

Министра хьахайкальче йоккха эгIазал хьоийр японски правительствана из хабара «чамара дипломатеш» тIехьа а латташ, мадарра аьлча гаьнарча Малхбоаленерча агрессивни политика лаьцъа США-ца цхьана гIулакхаш лелаеш. мекха США атомни база еш йоаллаш хилараx дукха хана дена критика еш болча оппозице пиналой. ХIанзарча ший конституцеra хьежжа тIемаш дергдоаш, къовсам тIа вола дуне [illegible] средство а лаьхIа герай гевзашцара низаши леладергдоаш сецай Япони, хIаьта министраш декхарийла ба конституце сий де а цун положенеш лоррагIа кхоачанье а. Цулухьа депутаташа тьалийтар мехка конституци толхадаь йола Куранси ший министерски постера отставке воалара.

Министр вIалдараиккха даьрхIар правительствашн доаллеча партех. Цулаха селах латт аьлча, из латт, конституци хувцара а японски герзашцара низаш тегIабдалсара.

изерни герзаца уж кийчдарга [illegible] никъ хьабеллара а тIахьехам беш болах вах юкъе болаш йолча доаллеча либерально - демократически парте генеральни секретара Фукуда Франце Куранси хиларах.

Куранси дъь къамаьл из шуцна «шийна хетар» дара дац аьнна хетийта гIертар премьер-министр Сато. Цхьабакъда, оппозици ше аьнна чу тIара йоалаш яцар. Куранси отставке вахар спайламента болх хьебалийта шийна ца дарах».

Зов дIа ма даьналий аьнна хетаж дар. Цхьабакъда, кхоачаш шо да а даьнналацар телевиденe гIолла ше къамаьл деча хана либерально - демократический парти конституци хувцийта гIерташ хилари алхха цаI мара йоаца дукхьале — из парламенте шийна эшаш йола дукхагIбараш боалаш доаллу парти хилари Фукудас ше бакъдаьча хана. Цу заявлене цхьа минут яза мара кердача кIоагу кхоссар парламент. Японе министрий кабинета генеральни секретара Кимурга сихвенна хьакхайкалир, конституци хувцаргдац Сато кабинет Iаьдала керте мел латтача хана, аьнна.

Правительства а доаллеча парте а бехктоххьамеча дентелаша эггара тIехьагIа даьча къамаьлий маIам хьулдаь йоалла порлуп хьа а еллаш. «Сюкан асахи» яхача вIиранна пхьадаз хоалдувлача буржуазни газето алу: «Куранси хьакъехьара доаш гIеттал духхьал министра посте яа хилар бахьан долар. Цхьабакъда, [illegible]

Г. ШИШКИН, Г. БИРЮКОВ. (ТАСС).

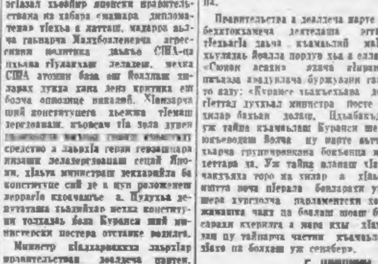

ВIАШАГIТЕХА IАРБИЙ РЕСПУБЛИКА. Асуана бодача никъ тIа советски «Волга» яхача автомашина рекламa оттаеш болаш [illegible].

В. Соболева сурт.

ТАСС фотохроника.

№ 5 йола «Агитатора блокнот»

Укх денашка араьяьнна КПСС Нохч - ГIалгIай обкома агитацен пропаганда отдела арагIацарча «Агитатора блокнота» номер тIа лепатекай «Вай декхар» яха редакционни статья. Цу тIа душ Нохч - ГIалгIай XII областной партийни конференце социализмаца хийза республика идеологически болх дIахо дегIабоаллабара долча декхарех.

«Юрта кхаьхьегмхошка — Iальмате йоккхий терроша» яхаш я КПСС Нохч - ГIалгIай обкомa секретара нов. М. Абубакарова статья.

Лоаман кхалнаха революце дакъа лацарах йола архивни материалий подборкеи хьатIакхоачаш латтача дунен халкъашта юкъерча кхалнахьа денна еталь беседа яра литература указатели еннай блокнота тIа.

Блокнота тIа непатекай дунен халкъашта юкъерча темнех йола «Вьетнам латаш я» яха К. Кожанова «Пролетарски байракхаш» яха Л. Виноградовой статьяш.

[illegible]

Хаоттам

Республика гIалаш Грозни талан йовчан а йоацаш, хувцалуш мархаш хургья, IуйрI дено долкъалехьарча хана цхьайолча моттигашка доаш хурга, малхбоалехьара гIалхха мух хьенкарга, температура 3 градус дIовхалгара 2 градус шелагга кхоачаш хургья.

Нхкана юкь-юкъе тIере а юлаш мархаш хургья, цхьайолча моттигашка лоадаш бацаш йовчан хургья, дохи хурга, къулба-малхбоалехьара цхьазa мукгIа, тIаккха гIалхха мух хьенкаргба, температура буйсанна 2—7 градус шелал, дийнахьа 1 градус шелалгара 4 градус дIовхалга кхоачаш хургья.

МЕТЕОСТАНЦИ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгIа, хьажа

РАДИО

5 март, 1968 шу.

6.30 — Нохч-ГIалгIайчен даьтталвтадерхо (эрсий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.10 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — Передачай программа. 7.25 — Москва. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — «Эрсий хозаар» яха концерт-шайи. 8.45 — «Кхалнаьха халкъаьнта юкъерча денга чакха доттаIа» яха передача (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — Къона тIехье (гIалгIай меттала). 16.20 — Ашараш. 16.30 — «Раввечин Цароев» яха корреспонденци (гIалгIай меттала). 16.45 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.00 — Нохч-ГIалгIай симфонически ашараш. 17.30 — Вай индустриальни юрт (эрсий меттала). 17.46 — Тха микрофона хьалхашка (нохчий меттала). 17.55 — Ашараш. 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — Москва.

6 март, 1968 шу.

6.30 — Нохч-ГIалгIайчен даьтта лаьадерхо (нохчий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.20 — Передачай программа. 7.25 — Москва. 8.15 — «Ленинан некъ» яхача газета обзор. 8.25 — Гуржий ашараш. 8.45 — «Сег йоахкарах, йитарах, цезалата долча Советски районо лорадрду кхаланьхчи берийн хьацарах» яха беседа. 9.00 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — «ДоттагIаш» яха дахкарча классикана дешa дагIача берашта йола передача (эрсий меттала). 16.30 — «Вешна дикача цIьна дахар» яха беседа (гIалгIай меттала). 16.45 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.00 — Концерт. 17.30 — Областной комсомольски конференцера репортаж (эрсий меттала). 17.45 — Къонах (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ.

5 март, 1968 шу.

18.00 — Телевизионни кхоллаемаш (нохчийн эрсийн меттала). 18.35 — Телепередачий спецвыпуск (нохчий меттала доахкх). 18.45 — Знанеш яхьаш яр. Передача (гIалгIай меттала). 19.05 — Ах бIаь шера лаь гIулакхаш. 1937-гIа шу (шоалагIа). 19.50 — Киножурнал. 20.00 — Берашта йола фильм. 20.10 — Концерт. 20.55 «Хьегар» яха телевизионни спектакль (хьалхара сери).

6 март, 1968 шу.

18.00 — Телевизионни [illegible]. 18.35 — Социальни Iалашбара 50 шу. 19.00 — Дунен мехкашца юкъе латтача хьалах йола къамаьл. 19.15 — Киножурнал. 19.25 — Хамал хьалха буьи уж. 19.45 — Берашта йола фильм. 19.56 — Кхайкаран тIаьа балхахарш леллаярамашь. 20.15 — Ленин вай 100 шу дизарга. «Знанеш» яха Iилма-популярни кинопрограмма. 21.20 — Киножурнал. 21.30 — Футбол. Лова Москвера «Торпедо» яха команда «Кардифф-Сити» яха английски команда (Англера передача). (ЦТ).

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж).
Телефонаш: редактора — 3-44-00; редактора зам. — 3-39-11; жопалла декхаре секретара — 3-34-38; партийни дахарeн, культура, промышленности отделий — 3-42-30; юрта бахамаш письмош отделий — 3-42-28.
АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж).
Телефоны: редактора — 3-44-00; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.
«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект, 7/34.
Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/34.
С00080. Заказ № 1041.